

Celebra balerină Maia Plisețkaia a debutat, cu succes, în cinematografie. O vom vedea în rolul prințesei Betsy în filmul „Anna Karenina.”

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

IN ACEST NUMĂR:

În Munții Cerului

Clima își scrie istoria

**Cum am ajuns as
în a ține toasturi...**

**Falsul
colierului
Mariei
Antoaneta**

„Încercați să vă construiți, cu forțe proprii, o aerosanie!” Și acești elevi din Lvov au încercat — și au izbutit.

Anul XXIII

7

(1144)

17 febr. 1967

12 pagini, 1 leu

M. Sarian :

Ilustrație la „Rustam și Zorab” de Firdusi. Tuș.

VITRINA

Esenin și vremea lui

Printre lucrările memorialistice apărute în ultimul timp în Uniunea Sovietică se distinge și „Romanul cu prieteni” al lui Anatoli Mariengof. Poet imagist, unul din autorii faimoasei declarații din 1919, semnată de Esenin, bun prieten cu acesta din urmă, Mariengof a lăsat o moștenire poetică modestă, dar impregnată de suflul epocii revoluționare, la începutul căreia a debutat. „Romanul cu prieteni”, publicat postum într-o formă prescurtată în revista „Oktiabr”, se împarte în capitole scurte, de evocare a unor momente ce l-au părut autorului mai semnificative. Stilul e alert, colorat cu o ironie binevoitoare, impresionist, pe-alocuri sentimental. Scriitorul nu-și reconstituie sistematic viața, ci „notează”, aparent neglijent, niște amintiri disparate, fără să respecte întotdeauna cronologia evenimentelor. Ca de obicei, primele pagini sînt consacrate copilăriei și adolescenței. Atmosfera începutului de veac în două orașe de provincie — Nijni Novgorod și Penza — patriarhală și înăbușitoare, totodată, contrastează cu evoluția intelectuală pe care o manifestă tatăl autorului. Aristocrat prin origine, burghez prin poziția lui ulterioară, în 1917 Boris Mariengof îi simpatiza totuși pe revoluționari. Moartea acestui campion al corectitudinii e unul din puținele pasaje patetice ale amintirilor. Orașul fiind atacat de albi, gărziile roșii au instalat un cuib de mitralieră în podul casei încăpătoare a Mariengof-ilor. Viitorul poet s-a amestecat voluntar printre apărători. Tatăl a ieșit din casă ca să-i întrebe doar pe cei din pod dacă au, cu adevărat, nevoie de Tolea, feciorul lui. Dar n-a apucat să audă răspunsul negativ, pentru că un glonte rătăcit l-a doborât pe loc.

Capitolele următoare — sosirea la Moscova, activitatea la Editura Comitetului Executiv al Sovietelor, cunoștința cu Esenin, prietenia cu marele poet, fondarea grupului imagist, fulminantele discuții literare de pe atunci — sînt cele mai consistente. În genere, amintirile lui Mariengof sînt scrise într-o formulă „subiectivă”. În centrul atenției e memorialistul, drumul său în literatură, creația sa, căreia, probabil tocmai din această cauză, îi atribuie și o importanță disproporționată cu valoarea ei autentică. Autorul face totuși câteva excepții și, în primul rînd, cu Esenin, care trăiește în paginile risipite ca un veritabil erou de roman. Într-o autobiografie (Serghei Esenin, publicată în 1922 în revista „Novaia ruskaia kniga” din Berlin), poetul scria: „Perioada cea mai bună a vieții mele consider că a fost anul 1919. În camera noastră temperatura nu se ridica mai sus de minus 5 grade. Lemne n-aveam nici o surcea”. Amintirile lui Mariengof se referă tocmai la această perioadă și ajută la înțelegerea cauzelor datorită cărora Esenin, și nu numai Esenin, ci mai toți poeții tineri ruși se susțineau atât de bine atunci. Stihia Revoluției alimenta și propulsa stihia poeziei. Interesul față de „noile” tendințe literare era enorm. Simptomatic și plină de o stranie poezie, de pildă, e amintirea unei întîlniri cu un comandant al Armatei Roșii care, în drum spre front, în vagonul său, insistă pe lângă Esenin și Mariengof să-l lămurească ce înseamnă imagismul. Poeții au coborât la stația de destinație fără să fi reușit, cu promisiunea de a relua lecția, promisiune rămasă, însă, neimplinită întrucît comisarul Taras nu s-a mai întors de pe front. Redau întocmai atmosfera vremii paginile închinată întîlnirilor din redacțiile revistelor, dincafenelile literare, disputele dintre imagiști și futuriști.

Ideea că arta e menită să exprime direct Revoluția și s-o servească era acceptată de toți ca un lucru de la sine înțeles; controversată rămînînd doar problema căilor de urmat pentru atingerea acestui scop. Fiecare grupare scriitoricească se considera a fi singura deținătoare a adevărului, pe care îl afirma cu fronda intransigenței.

Pentru a-și demonstra „superioritatea”, imagiștii schimbau tăblițele indicatoare cu numele străzilor, își scriau versurile pe zidurile minărilor, inventau o nouă muzică. În iureșul amestecător al unor asemenea preocupări, Esenin se simțea bine și nu avea timp să se lase copleșit de nostalgia satului natal.

Amintirile lui Mariengof conțin pagini relevante și pentru alți reprezentanți ai artei rusești — K. Stanislavski, Maiakovski, Meierhold, Kacialov. Dar cele mai calde și autentice sînt cele despre Esenin. Între altele, ele comunică amănunte noi și în legătură cu căsătoria poetului cu Isadora Duncan. Mariengof socotește că pe Esenin l-a atras „nu Isadora Duncan, ci gloria ei mondială”. Mai mult, memorialistul insistă asupra acestei trăsături de caracter a lui Esenin, cînd, după evocarea ultimelor și tragicelor zile din viața poetului, el amintește că „atunci soția lui era Sofia Andreevna Tolstaia, nepoata lui Lev Nikolaevici, femeie ce semăna extraordinar cu bunicul ei”. Și totuși, concluziile ne par pripite, dezmințite și de datele oferite de Mariengof însuși. Pe Esenin îl atrăgea talentul Isadorei, poate că și biografia ei extravagantă, dar și forța incandescentă a dragostei ei. Era o femeie neobișnuită și l-a cucerit pe Esenin prin sinceritatea sufletului ei generos. Poetul simțea, însă, și nefirescul acestei căsătorii, din care cauză suferea. Se simțea vinovat, dar și nedreptățit. În fața vieții, acest maestru al artei era din multe puncte de vedere dezarmat. De aceea s-a și sinucis, parcă pentru a demonstra tuturor cîtă dreptate avea atunci cînd scria că își este „siesi dușman”.

Paginile memorialistice semnate de Anatoli Mariengof merită atenția iubitorilor de frumos între altele și pentru că ajută la înțelegerea uneia din cele mai sfîșietoare tragedii din istoria literaturii mondiale.

Mihai Novicov

RELAȚII CULTURALE

În vizită la „Inostrannaia literatura”

Grupul de scriitori români, alcătuit din Ana Blandiana, Ștefan Bănuțescu, Matei Călinescu și Ben Corlaci, care a vizitat Uniunea Sovietică la sfîrșitul anului trecut, a poposit și la redacția revistei sovietice „Inostrannaia literatura”. Cu acest prilej, după cum arată revista amintită, a avut loc un colocviu ce s-ar putea intitula „Literatura română, văzută de poeți, critici și prozatori români”.

Într-adevăr, în cursul unei convorbiri

cordiale, scriitorii români au ținut să-i informeze pe colegii lor sovietici despre viața noastră literară, ce cunoaște o nouă efervescență în ultimii ani.

Ana Blandiana, de pildă, a remarcat apariția unui nou detașament de tineri poeți și a semnalat creația unora dintre ei: Nichita Stănescu, Grigore Hagiu, Cezar Baltag și alții.

Ben Corlaci a vorbit despre proza lui Nicolae Velea și Fănuș Neagu.

Matei Călinescu s-a referit la unele aspecte ale prozei române contemporane. El a remarcat faptul că, fără să respingă mijloacele realiste de exprimare, scriitorii au înțeles că astăzi nu se mai poate scrie ca în urmă cu 50—60 de ani. El s-a folosit, în acest sens, de exemplul „prozei simboliste” a lui Nicolae Velea, care „reunește organic realismul cu simbolul, obținînd în cele mai bune dintre nuvelele sale o expresivitate deosebită și o deplină măiestrie literară”.

Criticul român a făcut unele apropieri între „noul roman” francez și romanul lui Ștefan Bănuțescu „Iarna bărbaților”. „Dar, a ținut el să sublinieze, nu este vorba de o imitație, ci de o viziune cu totul originală... ce rezultă din experiența prozei realiste, legată de folclor”.

După această amicală convorbire, scriitorii români au încheiat schișă, în fața colegilor lor sovietici, câteva dintre actualele lor proiecte de creație.

BIBLIOLOGIE

Istoria unei biblioteci

Rîndurile ce urmează evocă pasiunea de bibliofil a unui cunoscut critic rus, A. K. Tarasenkov, care, în cursul scurtei lui vieți, a reușit să constituie o „bibliotecă unică de poezie rusă”, după expresia lui Alexandr Tvardovski. Acesta din urmă prefațează un volum de amintiri semnate de M. Belkina, din care publicăm câteva fragmente, despre goana neîncetată a lui Tarasenkov după cărțile, adesea rare, din care s-a constituit fondul poeziei ruse din secolul XX.

„Dar ce înseamnă o carte rară? Mai întîi, o carte editată într-un tiraj mic. Apoi, o carte editată din nu se știe ce motive, peste hotare. Sau o carte

editată, dar care n-a apărut în librării. Sau, pur și simplu, o carte care nu se mai găsește decît în biblioteca autorului. Cum ar fi, de pildă, cartea lui Rahlin-Rumianțev — de două ori rară: pentru că autorul nu are decît un singur exemplar și pentru că în toată lumea nu există, în total, decît 43 de exemplare, numerotate...”

Încearcă, de pildă, să găsești cartea lui Gherasim Feiglin, editată în primii ani al Revoluției... Autorul a fost secretar al Comitetului regional al Comsomolului din Ivanovo-Voznesensk, membru al Comitetului regional de partid din aceeași regiune, delegat la Congresul X al partidului. A murit în vîrstă de numai 19 ani, la asaltul Kronstadt-ului. Într-o asemenea întreprindere banii nu-ți sînt de nici un folos...

Se întîmpla adesea ca, pe lângă cărțile editate la zi, să sosească și cite un plic cu un exemplar unic: o carte ce apăruse înainte cu treizeci de ani la un editor necunoscut din Viatka, Orenburg sau Ekaterinoslav. Vetnițki, de pildă, a publicat un singur volum de versuri, în 1915, pentru bazarul cărții din Tambov. Cîte exemplare au fost tipărite? Pe atunci tirajul nu era notat pe carte. Volumele au fost vindute la bazarul amintit, organizat în folosul răniților din primul război mondial, dar nimeni nu le-a răsfoit și versurile au fost uitate înainte de a fi citite... Dar pentru Tarasenkov lucrul nu avea nici o importanță. El avea neapărat nevoie de volumul lui Vetnițki în biblioteca lui, unde trebuiau să se găsească, neapărat, toți poeții ruși din secolul XX...

În anul victoriei, într-o zi de mai, la ușă a bătut un maior și a predat un pachet, la care a adăugat doar atît: — Un trofeu din Germania.

În clipa aceea n-am putut înțelege bucuria lui Tarasenkov pentru cărticica aceea mică, pe coperta căreia era înscris numele lui Balmont și titlul: „Cîntecele răzbunătorului”. Tarasenkov nu reușise nici cum să dea de urma aceste cărți. Nu reușise nici măcar s-o țină în mînă și să se uite la ea. Editată la Paris, în 1907, cartea n-a ajuns niciodată în Rusia, întrucît întreg tirajul a fost confiscat la graniță.

Cartea purta ștampila „Biblioteca Turghenev. Paris”. Turghenev a fondat această bibliotecă pentru emigranții ruși. Herzen a completat-o. Lenin a folosit-o în timpul șederii lui la Paris.

Volumul lui Balmont a fost găsit în teritoriul ocupat al Germaniei, în pivnița unui castel unde se aflau multe lăzi cu cărți, purtînd inscripții ca „Minsk. Biblioteca Academiei de Științe”, „Paris. Biblioteca Turghenev” și altele.

Secretul bibliotecii.

În Munții Cerului

„Dacă n-ai fost la Isik-Kul, se cheamă că nu ai văzut Kirghizia”, spun chiar locuitorii capitalei republicane. Într-adevăr, în inima Munților Tian-Șan se află o țară fermecată, unde piscurile și lacul se întrec în frumusețe.

În kirghiză Isik-Kul înseamnă „apă caldă”, denumire justificată din moment ce vara apa lacului are 24—26, ba chiar 28 grade în golurile puțin adânci, iar iarna nu îngheață, fenomen neobișnuit pentru un lac de munte situat la 1 600 m altitudine și înconjurat de ghețari. Cauza? Izvoarele termale subterane. Apa lacului este atât de limpede, încât pietrele se străvăd pînă la 20 m adâncime. Dimensiunile sale sînt considerabile: 200 km lungime, 60 km lă-

Spre Isik-Kul, printre pereți de stîncă.

țime și 700 m adâncime. Între maluri și munți se întinde o cîmpie fertilă de 10—30 km. Șoseaua care înconjoară lacul are 560 km, iar cei 250 km care-l despart de Frunze pot fi străbătuți astăzi pe o autostradă asfaltată, care traversează defileul Boomski de-a lungul unui rîu sălbatic și pe care se desfășoară un șir aproape neîntrerupt de turisme și autobuze.

Munții de pe malul nordic se numesc Kunghel-Alatau — îndreptați spre Soare, iar cei de pe malul sudic Terskei-Alatau — întorși de la Soare. Primii sînt mai „mărunți” (4 800 m) în timp ce vecinii lor îi domină cu înălțimi de 7 000 m.

Populația din jurul lacului — 100 000 de locuitori — este repartizată în două orașe și o duzină de sate. Contraste mari decît între cele două orașe — Prjevalsk și Ribace — sînt greu de închipuit. Prjevalsk, bătrîn de peste o mie de ani, prin care treceau caravane de negustori spre Orient încă înaintea erei noastre, este un oraș care evocă trecutul. Tînărul Ribace a crescut repede, mai cu seamă după război, o dată cu dezvoltarea luată de întreaga regiune. Aci se află portul și un mic șantier naval. Căci cargourile, care au nevoie de două zile pentru a traversa lacul, sau bărcile cu motor, n-ar putea fi transportate pe șoseaua din defileul Boomski. Tot la Ribace se află stația terminus a noii căi ferate care sosește de la Frunze, străbătînd pe alocuri munții.

În 1963, turismul a început să descopere Isik-Kulul transformîndu-l în centru de camping pentru Asia Centrală. Succesul a fost atât de mare și

dezvoltarea atît de rapidă, încît în 1966 se construiseră deja 4 aeroporturi, pe care, pornind de la Frunze, aterizezi în 40 de minute. În jurul lacului se împletește o cunună de corturi, unele solitare, ale celor mai romantici, altele adunate laolaltă și formînd adevărate localități, pentru cei mai sociabili. În vara 1966 și-au petrecut aci concediul aproape 400.000 de salariați. Multe întreprinderi din Kirghizia, asociații sportive, institute științifice și Universitatea din Frunze și-au clădit case de odihnă pe malurile lacului.

Aprovizionarea este mult înlesnită de marea fertilitate a cîmpiei ce înconjoară lacul. La 1 600 m deasupra nivelului mării, înălțime la care în Europa se află limita arborilor, cresc tot soiul de pomi fructiferi și cereale. Lîngă Prjevalsk grîul dă 5500 de kilograme la hectar. Macului îi priește ca nicăieri în lume. În mai și iunie, cîmpurile înflorite cu maci de toate culorile, de la alb pînă la negru, oferă un spectacol cu totul aparte. Isik-Kul aprovizionează de altfel cu opiu industria farmaceutică a Uniunii Sovietice.

Turistii-pioneri din vara trecută au descoperit lacul, dar nu s-au avîntat pînă în munți. În urma amenajărilor făcute, în curînd vizitatorii sosiți din alte colțuri ale lumii vor putea face dimineața schi pe coastele înzăpezite, iar după amiaza baie în apa limpede a lacului.

CONSTRUCȚII

Zgîrie-nori la Moscova

Din 1935, cînd a început să prindă viață primul plan general de dezvoltare a Moscovei, pînă în zilele noastre în cuprinsul capitalei sovietice s-au mai construit două orașe. Granițele ei s-au lărgit necontenit. Pînă în 1980 se va „construi”, de astă dată în limitele aceluiași teritoriu, o a treia Moscova, aproape de talia celei actuale. Fondul de locuințe va crește de aproximativ două ori. Dar cum se vor încadra noile construcții în limitele orașului de azi? Se va renunța oare la amenajarea de noi stadioane sau vor fi sacrificate spațiile verzi existente? Nici ună, nici alta. Soluția este folosirea mai economică a teritoriului destinat construcțiilor.

Dacă pînă în 1966 în Moscova se construiau de preferință case cu cinci etaje, anul trecut aproximativ 60 la sută din totalul clădirilor înălțate au fost de cîte 9-12 etaje. Iar pînă la sfîrșitul cincinalului casele cu cinci etaje vor avea o pondere de numai 10—13 la sută din volumul construcțiilor. Restul vor fi zgîrie-nori. Moscova viitorului nu mai poate rămîne un oraș plan, cum remarcă nu de mult M. V. Posohin, arhitectul șef al Moscovei.

Cea mai înaltă clădire din capitala U.R.S.S. se va construi la intersecția dintre șoselele Leningrad și Volokolamsk. Va avea 65 de etaje și va adăposti cîteva organizații de proiectare. La construirea ei se vor folosi macarale cățărătoare de construcție sovietică. Aceste agregate se montează în casa ascensorului și urcă întocmai ca vinciurile. În elipa de față, proiectanții și constructorii viitorului zgîrie-nori elaborează mașini și mai perfecționate de ridicare.

Primul zgîrie-nori moscovit va fi construit din beton, sticlă și aluminiu. Suprafața utilă a încăperilor lui va fi de 70 000 metri pătrați. Alături de acest uriaș edificiu se va înălța clădirea cu 27 de etaje a institutului „Ghidroproekt” formînd împreună un frumos ansamblu arhitectonic. În imediata vecinătate a celor două clădiri înalte, constructorii vor înălța un mare complex cultural în formă de triedru, care va comunica cu palatul organizațiilor de proiectare printr-un culoar acoperit. Cele trei corpuri ale complexului vor adăposti săli de conferințe, de concert, de cinema, spectacole de circ. La nevoie, ele vor forma o singură sală.

SCHIMBURI ECONOMICE

Kazahstan — Africa

Uniunea Sovietică are relații comerciale cu aproape toate țările independente din Africa. Acordurile pe termen lung asigură țărilor africane posibilitatea de a-și putea planifica pe

mai mulți ani achizițiile necesitate de dezvoltarea unor ramuri economice, iar pe de altă parte le deschid debușee sigure pe aceleași perioade îndelungate.

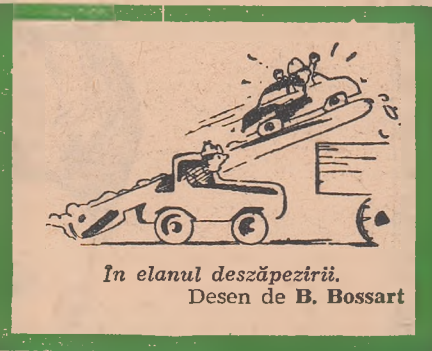
Kazahstanul, odinioară una din provinciile cele mai înapoiate ale fostului imperiu țarist, este astăzi un participant important la exporturile sovietice către Africa — prin circa patruzeci de întreprinderi și organizații comerciale.

Mai mult, volumul produselor exportate de Kazahstan sporește cu fiecare an ce trece. Acum opt ani încă, produsele fabricate în R.S.S. Kazahă nu puteau fi întilnite decît în Republica Arabă Unită. Acum, ele și-au cîștigat o bună apreciere deopotrivă în Algeria și Ghana, Guineea și Kenya, Maroc și Mali, Etiopia și Tanzania etc.

Douăzeci de întreprinderi industriale din Kazahstan exportă de pildă, în R.A.U.: uzina de construcții mecanice grele din Alma-Ata, uzina de construcții mecanice din Novo-Karagandinski, uzina de prese automate din Cimkent, uzina de aliaje de crom din Aktiubinsk, combinatul de plumb și zinc din Ust-Kamenogorsk, uzina de izolatori electrici din Petropavlovsk etc. Ele livrează echipament pentru lămpioare, prese, stabilizatori de tensiune, metale neferoase, medicamente etc. După cum Kazahstanul ia o parte activă și la construirea barajului de la Assuan.

Produsele kazahe sînt, de asemenea, foarte populare în Algeria, căreia îi sînt furnizate echipament industrial și alte materiale de către nouă întreprinderi din Kazahstan.

În Kenya sînt exportate țevi, medicamente, ventilatoare și bascule.

AGROTEHNICĂ

Grădinile electrificate

Efecte neașteptate și, uneori, de-a dreptul bizare sînt descoperite mai în fiecare zi. De curînd a ieșit la iveală că aparatele electrice și magnetice exercită o atracție specială asupra insectelor, care vin să se așeze pe contacte și în punctele unde se face racordul la pămînt, adică acolo unde au loc mici scurgeri de curent. Predilecția insectelor pentru curentul slab a fost folosită de oamenii de știință sovietici în combaterea unor fluturi de noapte dăunători pomilor fructiferi. „Cursele luminoase” au adunat însă în jurul lor o întreagă menajerie, în urma fluturilor făcîndu-și apariția șoareci de cîmp, arici, bufnițe și chiar șerpi.

„Curentul electric pare să constituie

nu numai o atracție, ci și un mediu necesar organismelor”, a declarat prof. B. Lazarenko în urma unor experiențe de „electrizare” a microbilor. Microbii nu se mulțumesc doar cu lumină, căldură, umiditate și substanțe nutritive, ci au nevoie și de acțiunea cîmpurilor electrice și magnetice, afirmație cu totul nouă. Prof. Lazarenko întrevide deci posibilitatea „dirijării” electrice a microorganismelor, prin crearea unor medii electrice care să ducă la distrugerea bacteriilor nocive, dar care să favorizeze creșterea celor folositoare, adică cele care intervin în procesele de fabricare a alimentelor și medicamentelor ori în extragerea metalelor din minereuri.

Fiecare sămînță de plantă și fiecare răsad se dezvoltă în raport cu cîmpul electromagnetic al Pămîntului, îi preia energia și o prelucurează. Dacă această energie ar fi destul de mare, oare tînerile vîrstare n-ar utiliza-o la fel cu apa și îngrășămintele? În Uniunea Sovietică se fac acum experiențe pentru a stabili dacă „îngrășarea” solului cu electricitate este posibilă și rentabilă. Cerealele cresc pe cîmpuri saturate cu electricitate, pomii fructiferi sînt închiși în niște colivii de sîrmă, în sere se încearcă prin aceeași metodă accelerarea creșterii și innobilarea vișei de vie.

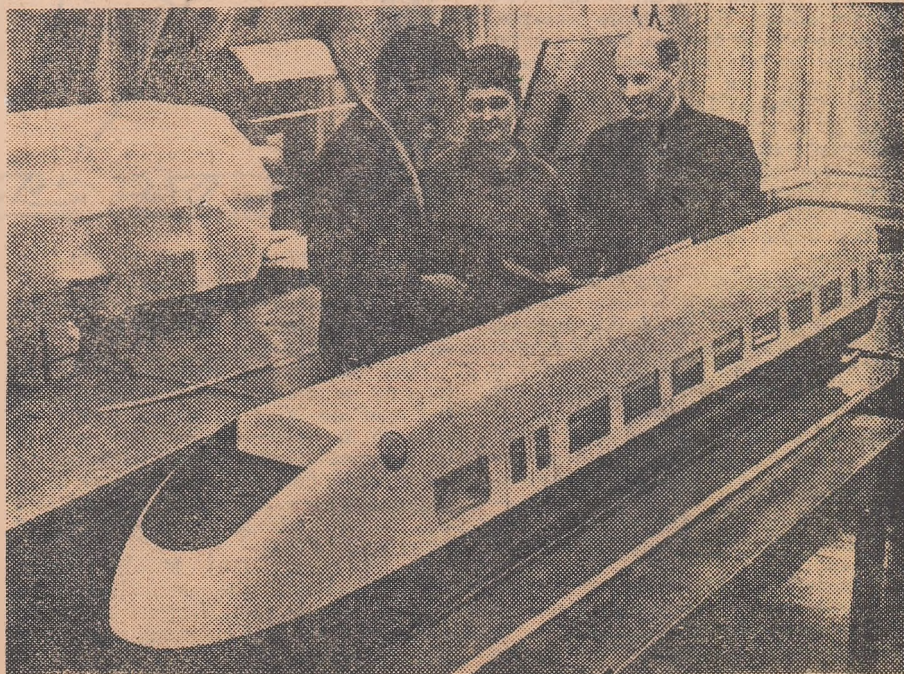
TRANSPORTURI

Monoraiul începe să-și spună cuvîntul

Intr-adevăr, dacă ținem seamă de interesul manifestat în întreaga lume pentru acest mijloc de locomotie, se pare că într-un viitor nu prea îndepărtat monoraiul va începe să înlocuiască cu succes obișnuitele vehicule de transport în comun. În Uniunea Sovietică trenul pe o singură șină reține tot mai mult atenția inginerilor constructori, care au și făcut o serie de proiecte pentru orașele Magnitogorsk, Mias, Cerepoveț și pentru Kamcaatka. În legătură cu proiectul construirii Marelui Soci, edilii acestui oraș au prevăzut realizarea unei căi monorai cu o lungime de 145 de kilometri, al cărei traseu va urma țărmul Mării Negre. Se mai prevede, de asemenea, instalarea a cinci linii, de proporții mai reduse, la Moscova, pentru a lega gara Riga de lacul artificial Kliazma, aerogara centrală de aeroporturile Vnuovo și Șeremetievo, și una din marile artere ale orașului de aerodromul Domodedovo.

După calculele recente, construcția de monoraiuri ar reveni mult mai ieftin decît aceea a altor mijloace de transport. În regiunile muntoase, în tundră și în taiga, monoraiul ar putea înlocui în mod avantajos calea ferată și chiar liniile aeriene locale.

Primul proiect de monorai, pus la punct de institutul „Metroghiprotrans”, ce urmează a fi pus în aplicare la Moscova prevede o linie ce va porni din stația de metro Avtozavodskaja, va trece prin Kolomenskoe și va încheia ruta la Domodedovo. Cele două trasee, în sensuri opuse, vor permite circulația a 40 de trenuri pe oră, cu impunătoarea viteză de 150 kilometri! Pentru ca un asemenea trafic să fie posibil, între stații trebuie să existe o distanță de 4—5 kilometri. Garniturile vor fi alcătuite din mai multe vagoane cu o capacitate de 100—120 de locuri.

Macheta unui tren destinat liniei Moscova — Leningrad, pe care o va străbate cu viteza de 200 km/h.

FALSUL COLIERULUI MARIEI ANTOANETA

Procese celebre,
despre care
nu se știe
totuși
întreg adevărul

Înainte de primul război mondial, în orașelul Starî Krim de lângă Feodosia, au venit un arheolog francez și un reprezentant al Societății de arheologie ruse, înarmați cu niște schițe, spre a descoperi mormîntul unei oarecare contese de La Motte. N-au găsit mormîntul, dar au rugat autoritățile locale ca, dacă totuși îi vor da de urmă, să comunice imediat la Petersburg. Curînd, un localnic a descoperit întîmplător o placă funerară cu arabescuri, care a fost fotografiată, iar fotografia a fost trimisă la Societatea de arheologie din orașul de pe Neva...

Cine a fost contesa de La Motte și cum a ajuns în Rusia? O vom afla din cele ce urmează, care alcătuiesc un capitol din lucrarea „Cinci secole de război secret”, scrisă de doctorul în științe istorice E. B. Cerniak și publicată anul trecut la Moscova.

Aventuroasa întîmplare care urmează, demnă prin conflictele și intriga ei de măiastră până a autorului „Celor trei mușchetari”, a avut loc, se spune, pentru că regele Henric al II-lea, care a trăit în secolul al XVI-lea, n-a fost fidel soției sale, Ecaterina de Medici, iar Ludovic al XV-lea, din secolul al XVIII-lea, a nutrit o mistuitoare pasiune pentru contesa du Barry.

Dacă n-ar fi existat această pasiune a lui Ludovic, bijutierilor parizieni Besmaire și Bassange nu le-ar fi trecut prin minte să lucreze un colier din briliante de o valoare inestimabilă. Iar dacă Henric al II-lea n-ar fi avut ca metresă pe o oarecare Nicole de Savigny, n-ar fi luat naștere ramura a cărei ultimă reprezentantă a fost Jeanne de Valois, născută în 1756.

Jeanne a dobîndit din cea mai fragedă vîrstă o mare experiență în mijloacele de obținere a banilor. În această direcție, i-a fost apoi de mare folos soțul ei, un ofițer care și-a atribuit titlul de conte de La Motte. La începutul deceniului al nouălea al numitului secol, onorabila pereche a început să cutreiere Parisul. Acolo Jeanne a făcut cunoștință cu Edouard de Rohan, unul din cei mai bogați și vestiți demnitari din Franța, cardinal de Strasbourg, iar prin intermediul cardinalului cu unul dintre cei mai buni prieteni ai lui — celebrul conte Cagliostro (sub acest nume, cum s-a aflat mai tîrziu, se ascundea italianul Giuseppe Balsamo).

Făurirea de diamante artificiale, „vîndecarea” miraculoasă a unor bolnavi incurabili, „cunoașterea” misterioasă a celor mai tainice gînduri și intenții ale conlocutorilor lui nu erau, însă, nici pe departe cele mai neînțelese lucruri din însușirile supranaturale de care „dispuinea” marele mag.

...Într-o bună zi, la Strasbourg, în timp ce se plimba într-un costum elegant, împodobit cu briliante enorme, faimosul conte se opri cu o exclamație de uimire în fața unei sculpturi care înfățișa cunoscuta scenă a răstîgnirii lui Isus Christos. La întrebarea celor din jur de ce era atît de uimit, Cagliostro răspunse că nu putea înțelege cum un sculptor, care nu-l văzuse în mod cert pe Christos, izbutise să-l înfățișeze atît de exact.

— Dar dumneavoastră l-ați cunoscut pe Christos?

— Am fost în cele mai bune relații cu el, confirmă Cagliostro. De cîte ori nu ne-am plimbat pe malul nisipos, presărat cu scoici, al lacului Tiberiada.

Oricît de rușinos ar fi fost pentru o înaltă față bisericească, cardinalul de Rohan căzuse cu totul sub influența lui Cagliostro și credea că „marele mag” i-ar putea recîștiga bunăvoința puternicei regine a Franței, Maria Antoaneta, pe care o pierduse după ce imprudentul cardinal își îngăduise unele observații lipsite de respect la adresa mamei ei.

De această situație hotărî să profite însă și Jeanne de La Motte, mai întîi cu singurul scop de a stoarce de la cardinal cît mai mulți bani. Începu prin a-l convinge pe Edouard de Rohan că era prietenă intimă cu regina și îl lăsă să înțeleagă că izbutise să schimbe în favoarea lui atitudinea Mariei An-

toaneta. În același timp, îi arătă cardinalului niște scrisori mistificate, adresate ei, chipurile, de Maria Antoaneta și scrise, firește, pe tonul cel mai prietenesc și plin de încredere de către un amant al Jeannei, un anume Réthaud de Villette.

Apoi a început un schimb de scrisori între Rohan și „regină”. Ciudata schimbare de atitudine a reginei era confirmată și de Cagliostro, autoritate supremă pentru cardinal. Între timp, însă, contesa de La Motte își schimbă radical planurile. Aventuriera aflase că bijutierii curții, Besmaire și Bassange,

scriind și curînd se iviră trei inși. Unul dintre ei — cardinalul Rohan, înfășurat într-o pelerină și cu pălăria trasă pe ochi — se apropie de Nicole Laguet și-i sărută respectuos poala rochiei. Pierzîndu-și capul, domnișoara îngăimă cîteva cuvînte și cardinalul încercă să se convingă că auzise această frază: „Puteți nădăjdui că trecutul a fost uitat”. Mulțumi fierbinte și făcu o adîncă plecăciune. Dar chiar în momentul acela se ivi o umbră care-i sopti să plece numaidecît pentru că se apropia o prințesă.

Așadar, pasul hotărîtor fusese făcut.

încercau stăruitor, dar fără rezultat, s-o convingă pe Maria Antoaneta să cumpere colierul lucrat pentru madame du Barry. Drept care Jeanne hotărî să pună ea mîna pe briliante...

Dacă la început avusese nevoie de talentul de mistificator al amantului ei, Réthaud de Villette, acum trebui să recurgă la serviciile metresei soțului ei, modista Nicole Laguet. Jeanne nu era geloasă, așa încît o pofți acasă la ea pe domnișoara Laguet și o rugă să-i dea o mină de ajutor într-un „joc” vesel și nevinovat.

La 11 august 1784, Nicole Laguet, purtînd o bluză albă, asemănătoare cu cele pe care le purta deseori, cu multă simplitate, Maria Antoaneta, porni spre Versailles însoțită de soții de La Motte. Era o seară fără lună și întunericul de pe alei era sporit de masa de piatră a grottei Veneției. Nicole rămase singură. La un moment dat se auzi nisipul

persoane, după afirmațiile ei, un trimis al reginei.

Cardinalului i se păru că recunoaște în emisarul reginei pe insul care-i șoptise, în timpul întrevederii de lângă grotta Veneției, să se depărteze...

Aventurierii tăiară numaidecît colierul, după care soțul Jeannei plecă cu un mare număr de briliante în Anglia și le vîndu unor bijutieri londonezi. Între timp sosi și ziua de 2 februarie, dar la serbare, spre uimirea lui Rohan și a bijutierilor curții, regina se înfățișă fără colierul pe care și-l „cumpărase”. Jeanne ticlui, evident, o explicație: regina era de părere că bijuteriile costau prea mult. Bijutierii mai lăsară din preț. Atunci, Jeanne le spuse că pînă cînd nu va achita toată suma, regina nu socotea că-i aparține colierul. Cînd se apropie termenul primei rate, Rohan primi un bilet de la „regină” care îl ruga să amine data plății. Și pentru prima oară Rohan începu să aibă unele bănuieli. Îngrijorarea puse stăpînire și pe bijutieri.

Alarmați, aceștia din urmă se adresară doamnei Campan, secretara reginei, care le confirmă bănuiala că Maria Antoaneta nu primise colierul. A doua zi, Bassange îi puse lui Rohan întrebarea fatală: cardinalul era sigur de onestitatea persoanei căreia i se încredințase colierul? (În acest timp, „persoana”, care nu era altcineva decît Villette, favoritul Jeannei, se afla în drum spre Geneva)

Îngrijorat, totuși, prelatul făcu apel la principalul lui sfetnic Cagliostro. „Marele mag”, care era un om practic, își dădu numaidecît seama că scrisoarea de garanție era falsă, fapt pe care-l aduse la cunoștința cardinalului. Apoi îi recomandă, cît nu era prea tîrziu, să se ducă singur la rege, să mărturisească adevărul și să-i ceară iertare. Între timp, la 12 august, Maria Antoaneta aflase și ea de istoria cu colierul...

La 15 august cardinalul ofițer o slujbă religioasă solemnă, dar nu i se îngădui să mai tîină și predica, căci fu arestat din ordinul regelui. Aflînd de acest lucru, de La Motte se grăbi să ardă toate hîrțile compromițătoare. Curînd însă fu și ea arestată și, împreună cu principalii eroi ai „afacerii colierului” — Rohan și Cagliostro — compăru în fața justiției.

Pentru cele două mărmi pedeapsa fu extrem de blîndă, generozitatea justiției nefiind de fel întîmplătoare, ci o urmare a agitației stîrnite de proces în rîndul opiniei publice. O tipografie secretă tipări dări de seamă despre desfășurarea procesului. Textele pledoariilor rostite de avocați se vîndură la prețuri exorbitante. Pretutîndeni circulau versuri batjocoritoare la adresa curții regale. Așadar, cazul trebuia mușamalizat și lăsată impresia că nu se întîmplase nimic deosebit.

Dar vinovăția Jeannei de La Motte era evidentă. La proces, cuprinsă de furie, ea aruncă cu un sfeșnic greu în Cagliostro. Înălțînd ochii spre cer, magul răspunse prin niște înjurături în mai multe limbi cunoscute și necunoscute. Apoi de La Motte simulă nebunia. Sentința glăsuia: biciuirea publică a vinovatei și stigmatizarea ei cu stigmatul infamiei. La 21 iunie 1786 sentința dată Jeannei de La Motte, care spumega de furie, a fost adusă la îndeplinire, după care vinovata a fost întemnițată pe viață.

E. B. Cerniak

În 1787, însă, cu ajutorul prietenilor, de la Motte a evadat din închisoare. După toate datele, ea a murit la Londra, curînd după evadare. Dar, după părerea istoricului francez Louis de Soudaques, pe vremea aceea certificatele de deces se eliberau cu prea multă ușurință ca să poată constitui o dovadă certă. Se pare că aventurierii nu i-a fost greu ca, după ce s-a înmormîntat ca contesă de La Motte, să reinvie sub numele de contesa de La Gauche... Se mai spune că, cu acte false, a plecat în Rusia, a luat cetățenia rusească și s-a stabilit în Crimeea.

CINEMA

Fidelitate

„Fidelitate“ este un film discret și sobru pe o temă de război. Regizorul Piotr Todorovski și l-a dorit o cronică poetică a generației de băieți aflați la hotarul dintre adolescență și tinerețe, care au trecut direct de pe băncile școlii pe front. Cronică este nu numai poetică ci și autobiografică. Todorovski a făcut și el parte din „generația de 18 ani“, a cărei amintire o evocă cu durere cenzurată și multă delicatețe și această privire dinăuntru a războiului conferă filmului o sinceritate foarte convingătoare.

Subiectul nu are o dezvoltare riguroasă. Evenimentele se înlănțuie

Galina Polskih în rolul Zoi

asa cum le recheamă memoria inimii, care le poartă o vreme pe fluxul ei, apoi le părăsește. Dar discontinuitatea nu frînge integritatea filmului, unitatea esențială fiind asigurată de puternicul liant pe care îl constituie ideea fidelității unui întreg popor față de pământul patriei cotoșite.

De aceea autorii se mențin premeditat la un anumit nivel generalizator, deși argumentația o fac, evident, cu personaje și fapte concrete. Acțiunea nu are adresă. Ea debutează într-o școală ca toate școlile dintr-o localitate oarecare, de unde eroul, Iura Nikitin, cum s-a întâmplat cu mii de băieți de vârsta lui, pleacă în război. Meșteșugul armelor îl învață grabnic într-un târgușor — probabil de stepă — risipit în lung, în întins contact cu pământul. Acolo o cunoaște pe Zoi, prima lui dragoste (și singura, căci nu se va întoarce din primul atac), care se învățase să taie piinea aspră și neagră în felii milimetrice, să bea ceai fără zahăr, să reziste la foame și la frig — într-un cuvânt să reziste. Sugerarea acestei impresionante rezistențe populare este o reușită certă a filmului.

Todorovski s-a preocupat să reconstituie cât mai exact atmosfera timpului, să obțină ca totul să fie „ca atunci“. Și o face nu numai în datele exterioare, foarte importante și ele — felii mici și negre de piine, perechile în glumă „prăjituri Napoleon“, cîntecele epocii, îmbrăcămintea săracă — ci și în situațiile de fond, generate de acele vremuri. De exemplu, singurătatea femeilor. Există în „Fidelitate“ o scenă realmente zguduitoare. Femeile rămase de atîta timp fără bărbați, s-au învățat de mult să muncească singure, să se distreze singure. Și deodată două tinere au ocazia să danseze cu un bărbat. O gamă în-

treagă de sentimente li se citește pe față în timp ce, pe rînd, se mișcă ritmic lipite de trupul partenerului: bucurie, speranță, sfiala dezobișnuinței, puțină mîndrie. Dar ele sînt două, el e unul și știe că poate alege și alege. Cea care rămîne își simte deodată toată singurătatea, mai dureros ca înainte și înțelege cu o cumplită luciditate că ea și multe ca ea vor rămîne fără pereche. Au murit prea mulți bărbați. Admirabila actriță Liubov Ovcinnikova strigă durerea eroinei sale într-un cîntec fals vesel, de fapt disperat, cu acute stridente, și un dans dezlănțuit care te face să te treacă fiorii.

Remarcabilă este abilitatea regizorului de a folosi nuditatea peisajului. În special în scena cînd eșalonul lui Iura Nikitin se îndreaptă cu trenul spre front are posibilitatea să o facă amplu desfășurat. Întii vedem peisajul cu ochii ostașilor, care spun tot. Apoi cu ochii noștri — și ne înfiorăm: pustietatea distrugerii, pămînt calcinat, singurătate rămășițe ale cine știe căror foste construcții omenesti.

Pe același peisaj nud se desfășoară și primul atac al lui Iura care încheie scurta lui existență. Nu-l vedem pe erou murind, vedem doar un soldat alergînd în mijlocul flăcărilor și al exploziilor, pînă cînd scena se curmă în fixitatea unei fotografii, căpătînd valoare simbolică.

Poetul B. Okudjava ca scenarist, compozitorul B. Karamișev, admirabilii interpreți Vladimir Cetverikov (Iura) Galina Polskih (Zoi), A. Dmitrieva, E. Evstigneev, Valentina Teleghina l-au ajutat substanțial pe Piotr Todorovski să compună acest poem cinematografic dedicat celor care nu s-au mai întors din război, celor care, ca și el, „ar fi putut azi să facă filme, să scrie cărți sau să-i învețe pe copii la școală“.

Iulia Scutaru

REFLECTOR

● O echipă de filmare de la studioul din Arhanghelsk s-a deplasat în îndepărtata insulă Vranghel, din Oceanul Înghețat de Nord, unde a realizat două documentare despre viața cotidiană a exploratorilor polari sovietici.

● Regizorul Mark Donskoi a fost distins cu titlul de Artist al poporului al U.R.S.S. pentru merite deosebite în dezvoltarea cinematografului sovietic. Iar îndelunga și merituoasă activitate a actorului Anatoli Papanov a fost răsplătită cu titlul de Artist al poporului al R.S.F.S.R.

● Gina Lollobrigida va interpreta rolul Annei Karenina într-un film al regizorului italian Mauro Bolognini, realizat după celebrul roman al lui Tolstoi.

Însemnări despre filmul românesc

Sub acest titlu, în revista „Iskusstvo kino“ nr. 12/1966 a apărut un documentat articol despre cinematografia românească, semnat de criticul Kira Paramonova. Reproducem mai jos câteva extrase.

Cinematografia românească este azi un domeniu complex, amplu ramificat al culturii naționale, despre care nu e deloc ușor să vorbești într-un singur articol.

În primul rînd se impun bogăția de idei și varietatea stilurilor. Aproape toate filmele — mă refer la ultimele — se recomandă ca niște opere interesante, demne de atenție. Au apărut nume noi — regizorii Lucian Pintilie și Dinu Cocea. Debutul lor depășește simplul succes personal. Ei continuă ceea ce au făcut pînă acum regizori ca Victor Iliu, Liviu Ciulei, Mircea Drăgan, Ion Popescu-Gopo și alți artiști români. Ducînd mai departe tradiția celor mai buni maeștri, tinerii regizori largesc tematica filmelor, dezvoltă și îmbogățesc mijloacele de expresie ale artei cinematografice românești.

Un loc deosebit printre noile filme îl ocupă „Duminică la ora 6“ — debutul regizorului Lucian Pintilie.

Pintilie este regizor de teatru, dar făcînd filmul a uitat pentru un timp teatrul. În film triumfă astfel arta cinematografică.

Istoria care stă la baza subiectului e simplă și tragică. Este istoria unor tineri din deceniul al patrulea al secolului nostru, în viața cărora războiul a irupt brutal. Un tinăr ilegalist a cunoscut o fată frumoasă și gingașă. S-au

îndrăgostit unul de altul, iar după aceea, printr-o stranie întîmplare, fata se dovedește chiar ilegalista cu care tinărul trebuia să îndeplinească o misiune. Fata moare, cum au murit atunci mulți eroi, iar băiatul rămîne în viață, măsurînd prezentul cu acel neuitat trecut care s-a întipărit pentru totdeauna în sufletul lui. Radu nu poate uita nici ceea ce a fost frumos în viața lui cu Anca — dragostea lor, întîlnirile lor —, nici tragedia morții ei. În conștiința lui revin mereu etajele interminabile, scările, figurile oamenilor care se uită în jos, spre petecul de ciment unde zace trupul iubitei. Aceste amintiri nu-l părăsesc. Uneori i se par ciudate chipurile vesele, nepăsătoare ale tinerilor moderni, care nu cunosc durerea pierderilor și bucuria luptei. Dar viața merge înainte și aparatul fixează aproape documentar forfota străzilor, casele noi luminoase, fețele radioase ale tinerilor. Filmul vorbește tocmai despre continuitatea vieții. Dar nu face o relatare domoală, cu o desfășurare logică a evenimentelor. Nu. În el se simte durerea vie a celui care a trăit aceste evenimente, care e chinuit de imaginile trecutului. Deseori ne plecăm capul înaintea eroilor istoriei, care au murit pentru ca noi să trăim. Dar atunci cînd e vorba de oameni apropiați, dragi, simțim și mai acut durerea, gîndul la ei este și mai intens. Și nu ni se perindă atunci prin fața ochilor chipuri, amănunte care altora le par lipsite de importanță? O astfel de durere personală străbate filmul. Excelent e în acest film personajul Ancă, jucat cu multă finețe de fermecătoarea și inteligenta actriță Irina Petrescu. Minunat e și personajul Radu, în numele căruia se face povestirea. Ca un clopot de alarmă, el amintește spectatorilor că nu se poate să ne împăcăm cu moartea oamenilor, să o acceptăm ca pe un lucru inevitabil. Viața ne e dată o singură dată. Și misiunea noastră, a celor de azi, este să facem în așa fel încît să nu se mai repete asemenea tragedii.

TEATRU

Un spectacol cu „S“ mare

Tovstonogov a concentrat iar atenția cercurilor teatrale din U.R.S.S. După „Barbarii“, „Idiotul“, „Prea multă mințe strică“, „Trei surori“ — creații de mare prestigiu în arta scenică sovietică — el a realizat un nou spectacol pe care zărele îl califică drept „spectacol cu „S“ mare“.

Tovstonogov s-a adresat tot dramaturgiei clasice, alegînd „Micii burghezi“ de Gorki. Și, ca în toate cazurile precedente, a „cîtit“ cu ochi noi piesa care, în 1902, a marcat nașterea unui fenomen de mare însemnătate: teatrul lui Gorki.

Viziunea modernă a artistului leningrădean privește mai cu seamă cele două personaje principale: bătrînul Bessemenov și Nil.

Văzut de Tovstonogov și de actorul Evgheni Lebedev, micul burghez Bessemenov nu e om rău; ba, în felul lui, chiar bun. Cum relevă cronicile sovietice, spectatorul care a cîtit și a văzut de zeci de ori „Micii burghezi“ își amintește brusc că bătrînul l-a crescut pe Nil în casa lui, că băiatul se desparte cu durere în suflet de tatăl său adoptiv. Și drama acestor oameni devine explicabilă în simplitatea și omenescul ei.

Gorki definea micul burghez ca pe o făptură mărginită de cercul strîmt al unor deprinderi și al unui mod de a gîndi de mult constituite și care, în limitele acestui cerc, gîndește automat. În spectacolul său, teatrul leningrădean dezvoltă această esență a micului burghez, văzînd tragedia lui în incapacitatea de a gîndi altfel decît îi impune acel automatism imposibil de depășit. Bessemenov devine astfel victima propriei sale condiții sociale, psihologice, morale. Rezultatul este că prin această omenească prezentare a micului burghez, teatrul îl demască cu mai multă forță decît dacă ar fi adoptat o viziune caricaturală, violentă.

Cealaltă descoperire a spectacolului lui Tovstonogov este Nil. Regizorul și interpretul Kirill Lavrov îl dezeroizează pe cel care „ani de zile n-a fost un caracter, ci un sistem de lozinci“ — cum se exprimă un cronicar. Noul Nil este un băiat bun, un excelent mecanic, un om normal, care își spune celebrele replici pe tonul cel mai firesc, mai „cotidian“. Deoarece Nil nu luptă cu Bessemenov; Bessemenov nu-i pentru el un dușman, ci doar un om bătrîn, cu vederi învechite.

Teatrul Comsomolului leninist din Moscova joacă o piesă inspirată de viața lui Molière. Autorul piesei: M. Bulgakov. În fotografie: scenă din spectacol.

MUZICĂ

„Yé-yé“ față cu un viitor sumbru

Ce se întîmplă, în occident, cu muzica ușoară — muzica „yé-yé“? Se poate vorbi de amurgul „beatomaniei“?

Tineretul, principalul „consumator“ al acestei producții, a început să manifeste o stare de insatisfacție, de nervozitate care i-a pus pe jar pe impresarii muzicii „yé-yé“, silindu-i la o înfrigurată căutare de noi idoli. Moda ansamblurilor, care viețuiește de patru ani, se apropie, se pare, de sfîrșit. Cuartetul „Beatles“-ilor e pe cale de dizolvare, la fel pătesc și alte formații. Începe să crească popularitatea cîntăreților individuali.

Bryan Epstein, impresarul „Beatles“-ilor, și alte personaje nu mai puțin influente din cîmpul muzicii ușoare, nu-și ascund îngrijorarea. Presa occidentală — și în speță cea engleză — afirmă tot mai des că „Beatles“-ii, ca și mulți alți idoli „yé-yé“, se apropie de timpul cînd vor fi dați uitării. La Liverpool, leagănu „beatomaniei“, mulți „pletoși“ au ieșit din grațiile publicului tînăr. Reacțiile acestuia sînt atît de surprinzătoare încît impresarii nu se mai pot orienta deloc: ce îi place acum tineretului?

Succesul unui disc nou, al unui motiv nou sînt instabile, industria muzicală se plînge că îi vine din ce în ce mai greu să urmărească gusturile publicului. Pînă și un cîntec clasat pe primele locuri în selecția spectatorilor nu se poate ține la suprafață mai mult de trei luni.

În încercarea de a scoate din impas muzica „yé-yé“ printr-o notă de originalitate, un ingenuos a cooptat în sistemul ei instrumental un străvechi instrument indian cu coarde, inventat, se pare, acum opt secole. Dar nici sprijinul antichității nu poate salva situația. Faptele arată altceva. În Italia, două mari competiții naționale — „Scara regală“ și Festivalul de la Sanremo — au fost cîștigate de un reprezentant al stilului clasic de interpretare: Claudio Villa. Premiera lui a fost nu numai un binemeritat succes al talentatului cîntăreț; ea a reprezentat, totodată, triumful artei adevărate, perene, asupra modei efemere.

(După „Sovetskaia Kultura“)

Puterea muzicii.

arta

FIZICĂ

Un fenomen „supra” la 1700° C

Dintre multele fenomene „supra”, „ultra” sau „extra” ale secolului nostru (aparate ultraprecise, presiuni supraînalte, materiale extradure, substanțe suprafluide, ultrasunete ș.a.) supraconductibilitatea e poate cel mai curios.

Astăzi se cunosc sute de metale și aliaje care, la temperaturi apropiate de zero absolut, încetează să opună rezistență curentului electric, devin supraconductoare. Deci, la temperaturi apropiate de zero absolut. Să nu trecem ușor peste această precizare, căci ea presupune o seamă de inconveniente, printre care instalații complicate, costisitoare și voluminoase. Fie și numai pentru aceste motive, fizicienii au încercat și încearcă să obțină supraconductibilitatea la temperaturi mai înalte. Dar nimeni n-a reușit, pînă în momentul de față, să găsească un aliaj care să se mențină în stare de supraconductibilitate la peste 18,2 grade Kelvin (minus 225 de grade Celsius). Mai mult, nimeni nu se încumetă să speră că va reuși să realizeze aliaje supraconductoare la peste 20 de grade Kelvin.

În ultimul timp au fost totuși întreprinse cercetări care au redat oamenilor de știință optimismul.

Să ne închipuim o peliculă subțire, elastică, întinsă peste un contur circular oarecare. Dacă așezăm pe această „tobă” două bile grele, la o oarecare distanță una de cealaltă, în jurul fiecăreia se va forma câte o mică adîncitură. Înclinăm ușor toba și bilele vor aluneca în aceeași direcție, dar independent una de alta. Dacă bilele se apropie întimplător, adînciturile lor se vor contopi într-un singur lăcaș. De data aceasta bilele se vor mișca împreună cînd înclinăm toba, de parcă ar fi ațrăse una de cealaltă. Și, în sfîrșit, dacă zgîlțim toba, bilele se vor despărți din nou, fiecare mișcîndu-se pe cont propriu.

Un fenomen similar se produce și cu electronii metalelor în stare de supraconductibilitate. Cînd un electron trece prin apropierea unui ion pozitiv, acesta îl atrage ușor și acolo unde a „căzut” electronul în rețeaua cristalină se produce o „adîncitură”. În jurul ei ionii se grupează mai strîns, ceea ce creează o mai puternică zonă de atracție pentru electronii care circulă prin apropiere. În cele din urmă încă un electron „se rostogolește” în adîncitură. Cei doi electroni din lăcașul comun se vor mișca de acum înainte împreună atît timp cît temperatura e foarte coborîtă (în primul exemplu, înclinațiile tobei sînt line). Dar cînd intervin perturbațiile termice determinate de încălzire (toba e zgîlțită brutal) perechea se desparte. Și o dată cu divorțul perechilor de electroni supraconductibilitatea încetează.

Să revenim acum la optimismul oamenilor de știință. Așa sînd lucrurile cu metalele, ei s-au gîndit să-și încerce norocul cu moleculele organice. Pentru aceasta molecula ar trebui să aibă un mediu propice circulației electronilor și ceva care să joace rolul rețelei cristaline în care să se poată forma „adîncituri”. Amintiți-vă cum arată lanțul de atomi ai carbonului; un fel de „coloană vertebrală” de la care pleacă molecule laterale, „coastele”. Dacă în acest lanț alternează legăturile

mono și bivalente, el se va comporta aidoma metalului, adică electronii vor putea circula liber între cele două capete ale coloanei; dacă moleculele coastelor au și ele electroni mobili, substanța organică poate deveni supraconductoare. Cu alte cuvinte se repetă, în linii generale, tabloul de mai sus: în rețea se produce o „adîncitură” cu o pereche de electroni. Dar aici începe neobișnuitul. S-a demonstrat, teoretic și experimental, că temperatura la care se formează perechile de electroni, adică a trecerii la starea de supraconductibilitate e cu atît mai înaltă cu cît e mai ușor ionul pozitiv. S-a demonstrat, de asemenea, dar deocamdată numai teoretic, că particularitatea apariției supraconductibilității la substanțele organice ar trebui să mențină acest fenomen la temperaturi foarte înalte. Calculele sînt impresionante, indicînd cifra de 2000 de grade Kelvin (peste 1700 de grade Celsius).

În legătură cu posibilitatea acestei realizări, specialiștii din diferite țări și-au arătat admirația sau scepticismul. Reprezentanții acestei ultime stări de spirit au declarat imposibilă supraconductibilitatea moleculelor lineare. Dacă ar fi avut dreptate, iluziile savanților s-ar fi spulberat. Fizicienii I. Bîcikov, L. Gorkov și I. Działoșinski au demonstrat, însă, că în principiu supraconductorii organici sînt posibili. Așa s-a revenit, după un abandon de mai mulți ani, la ideea utilizării acestui fenomen „supra” în transportul fără pierderi al energiei electrice, în crearea unor magneți sau altor instalații foarte puternice care să nu necesite aparatură de răcire și, în plus, să funcționeze aproape fără uzură și fără alimentare. Într-un cuvînt, ceva care să se apropie de o năzuință de mult compromisă: perpetuum mobile.

ELECTRONICĂ

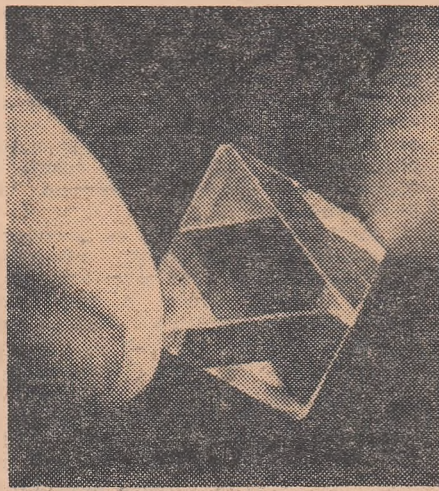
Fațetele invizibile ale diamantului

Descoperit încă spre sfîrșitul deceniului al șaselea în Africa de Sud, diamantul i-a cam pus în incurcătură pe oamenii de știință. În raport cu curentul electric, el avea o comportare deosebită de a miilor de confrăți ai săi. Brilliantul obișnuit era bun izolator, pe cînd diamantul avea însușiri de semiconductor. Care putea să fie explicația fenomenului? În rețeaua cristalină ideal organizată a diamantului, compusă din atomi de carbon, natura a adăugat atomi de aluminiu. Acesta din urmă este trivalent, iar carbonul are patru valențe. Fiecare atom de aluminiu și-a luat din atomul de carbon cîte un electron „de prisos”. În felul acesta, în cristallul diamantului s-au format „orificii” purtătoare de sarcină pozitivă. Împreună cu purtătorii de sarcini negative, electronii, prezenți întotdeauna în cristale, ele au impri-

mat diamantului proprietăți de semiconductor.

În electronică există expresia: densitatea umplerii construcției. Ea indică numărul de piese care încap într-un centimetru cub. Folosind semiconductorii existenți astăzi, specialiștii nu pot realiza o densitate prea mare. Dar nu numai din cauză că unele piese au dimensiuni mari. În timpul funcționării, o parte din energie se transformă în căldură care trebuie eliminată. Este adevărat că dispozitivele cu semiconductori se încălzesc mai puțin decît aparatele cu lămpi de radio, totuși se uzează și ele.

Așadar temperaturile înalte sînt inamicul numărului unu al cristalelor semiconductor. De aceea cercetătorii caută neobișniți noi semiconductori care să nu se teamă de temperaturi de sute de grade. În acest sens perspectivele folosirii diamantelor semiconductor sînt foarte mari. Aparatele cu acest

Supus unui bombardament cu ioni, și acest diamant va putea deveni semiconductor.

tip de semiconductori ar putea funcționa ireproșabil la temperaturi de 400—500 de grade Celsius.

Dar diamantele semiconductor naturale se întîlnesc extrem de rar. De aceea s-au făcut încercări de a reproduce condițiile în care apar ele în natură: temperaturi înalte și presiuni uriașe. La Institutul de fizică „Lebedev” al Academiei de Științe a U.R.S.S. și la Institutul de energie atomică „Kureatov” diamantele semiconductor sînt obținute pe o cale mai simplă, prin bombardarea cu ioni. Drept țintă este folosit diamantul obișnuit, iar drept tun o instalație de iradiere cu ioni. Din sare de litiu solidă sau bor metalic se formează, sub acțiunea arcului electric, un gaz ionizat. Ionii sînt accelerați în cîmpul electric pînă la energii de 40 000 electronvolți. Un separator magnetic de construcție neobișnuită curăță acest torent de ioni de impurități. Ionii se „năpustesc” apoi în cristallul diamantului, respingînd atomii de carbon și pătrund în rețeaua lui.

Prin bombardarea cu ioni de litiu se obțin diamante cu conductibilitate de tip electronic. Cînd ionii de litiu sînt înlocuiți cu ioni de bor se obține un cristal cu conductibilitate așa zisă „cu orificii”. În ambele cazuri, conductibilitatea electrică a diamantului crește de miliarde de ori și acesta devine un veritabil semiconductor.

CHIMIE

Metamorfoza deșeurilor

Din deșeurile industriei chimice se fabrică astăzi mii de produse utile. Pe de altă parte cojile de semințe de floarea soarelui, coceni de porumb, stuful, paie etc. pot fi transformate azi în produse chimice. Din deșeurile vegetale se fabrică celuloză, glucoză alimentară, polialcool, lignină, mase plastice. Dintr-o tonă de coceni de porumb, de pildă, se obțin pînă la 150 de kilograme de furfural care, la rîndul lui, se poate transforma în 50—60 kilograme de fibre sintetice de tip nailon. Colaboratorii unui institut de chimia lemnului din R. S. S. Letonă au elaborat o metodă originală de obținere a alcoolului etilic din deșeurile de material lemnos, care nu se deosebește cu nimic de cel „alimentar”. Metoda este eficientă și îngăduie să se fabrice 160 de litri de spirt dintr-o tonă de rumeguș. Folosind vechea metodă, în locul rumegușului s-ar fi consumat patru tone de cartofi.

Se știe că paiele de secară sînt foarte bogate în lignină. Din aceasta se obține vanilină și materii tanante, rășini fenol-formaldehidice etc. Utilizării noi

și-a aflat și stuful. Pînă nu de mult se folosea exclusiv ca material de construcție și la fabricarea hîrtiei. Astăzi, în U.R.S.S. se fabrică din stuf îngrășămintele foarte nutritive pentru animale, antiseptice, insecticide și fibre sintetice.

Și deșeurile industriei metalurgice servesc cu succes aceluiași fel. Zgura, de pildă, conține mari cantități de var, calciu, fosfor, microelemente. S-a calculat că în fiecare an în U.R.S.S. se adună în halde circa 10 milioane de tone de zgură metalurgică, materie primă foarte prețioasă pentru producția de îngrășămintele. În vederea folosirii raționale a acestor deșeuri, Academia de Științe Agricole „Timiriachev” studiază eficacitatea folosirii zgurei ca îngrășămintele. Pînă în clipa de față specialiștii au stabilit că zgura provenită de la cuptoarele Martin contribuie activ la îmbunătățirea solului. La culturile de trifoi și secară de toamnă recolta crește în medie cu șapte chintale. Uneori zgura poate înlocui cu succes superfosfatul.

GENETICĂ

Se vor putea „repara” tarele ereditare...

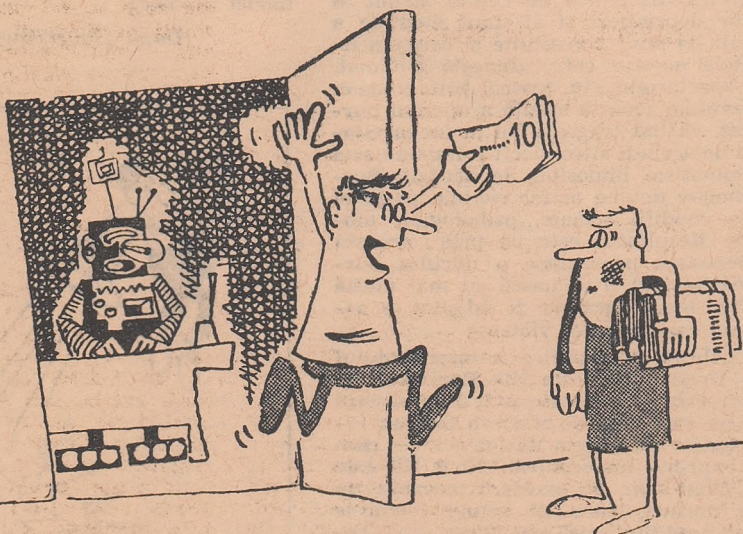
Auzim adesea spunîndu-se despre unii copii că seamănă leit cu părinții. Într-adevăr, copiii moștenesc de la tată sau de la mamă conformația, culoarea părului și a ochilor, forma capului sau a feței, mersul etc. Ba, uneori li se transmit și timbrul vocii, înclinațiile spre anumite științe sau muzică. Dar și unele boli: hemofilia, diabetul zaharat, gușa, podagra etc. Cunoșcînd acest lucru, specialiștii s-au întrebat dacă nu ar putea influența în vreun fel predispoziția ereditară?

În momentul de față nu putem afirma că ar exista mijloace de „reparare” radicală a defectelor ereditare. Sînt, însă, indiscutabile succesele înregistrate în diagnosticarea și tratarea lor ca și în elaborarea unor măsuri de prevenire a unora din afecțiunile amintite. Dar să vedem cum privește problema specialistul sovietic prof. Aleksandr Petrov.

Se știe că sănătatea omului, starea lui psihică depind de raportul dintre predispoziția ereditară și mediu. Se mai știe că în gene — particule de cromozomi — este codificată o cantitate de informații care determină viitoarea evoluție a organismului. Un rol hotărîtor în aceste condiții îl are raportul de care am vorbit.

Experiența a arătat — afirmă prof. Petrov — că multe din bolile ereditare dau de știre numai atunci cînd mediul înconjurător influențează organismul în mod nefavorabil. Prima concluzie care se impune deci este că dacă s-ar înălțura factorii cu influență nefavorabilă, unele boli transmise de părinți copiilor ar putea fie să nu se manifeste de fel, fie să apară într-o formă foarte ușoară. Iată un exemplu. Predispoziția ereditară joacă un rol important în apariția epilepsiei. Dar boala se manifestă de obicei ca o consecință a unor factori exteriori nefavorabili. În legătură cu aceasta au o mare însemnătate măsurile de asanare a mediului înconjurător. Și un alt aspect al aceluiași probleme. În condițiile vieții moderne omul vine adesea în contact cu diferite substanțe chimice care nu sînt întotdeauna inofensive. Unele din ele

EXAMEN ELECTRONIC

— Intră mai repede! Profesorul s-a defectat și dă numai 10!

Desen de V. Arseniev

METEOROLOGIE

Clima își scrie istoria

În ultimii ani, specialiștii au început să acorde o atenție din ce în ce mai mare „istoriei” climatului Pământului care, o dată descifrată, pare că va avea o deosebită importanță pentru cunoașterea evoluției lui în viitor. Dar cum să stabilești ce timp a fost în urmă cu sute sau chiar mii de ani când pluviometrele, termometrele, barometrele sau anemometrele meteorologiei erau complet necunoscute? Poate că recurgând la eroici și anale? Într-o măsură da — și cercetări s-au făcut în această direcție. Datorită documentelor vechi au putut fi identificate nenumărate catastrofe pricinuite de oscilațiile climatului, printre care teribilele ierni din anii 1076, 1150, 1408 sau 1608 când marea a înghețat pînă

Astfel, cenușa depusă de un vulcan din Arizona, a cărui erupție a avut loc în 1064—1065, a permis geologilor să stabilească cu precizie că vânturile dominante în acel moment erau cele din vest-sud-vest.

Așadar, la „scrierea” istoriei cliimei pe Pământ participă un întreg fascicul de discipline și metode care s-au reunit chiar într-o conferință, după care s-a procedat la regrouparea datelor culese și la povestirea avaturilor climatului terestru. S-a stabilit, între altele, că în perioada denumită Atlantică vremea era extrem de blîndă, că temperaturile în Europa erau mai ridicate în medie cu 2°, după care a urmat o scădere relativă și iar o scurtă creștere care a durat cîteva secole.

După ultimul optimum a început o nouă deteriorare a cliimei, care a devenit mai rece și umedă mai ales în secolul X, epoca marelui asirien și a atins maximum în epoca expansiunii grecești și a Imperiului persan. Se pare că societățile europene au avut mult de suferit eăci ghețarii au început să înainteze. Examinarea diverselor măturii glaciare a permis chiar avansarea unor ipoteze neașteptate, ca aceea că actualii ghețari din Alpi nu sînt vestigiile marii calote glaciare a lui Würm ci rezultatul unei „noi glaciații”, survenită la începutul primului mileniu î.e.m. În următorul mileniu, epoca marelui greco-romane, măturile scrise devin mai numeroase și indică pentru ținuturile mediteraneene perturbații mai frecvente, cu tendințe generale de încălzire și în rest, care au atins maximum spre sec. XII. Lucrul e dovedit de construcțiile de lemn din nord, spre care a înaintat pădurea, de călătoriile întreprinse spre Canada și Groenlanda, de expansiunea unor civilizații agricole și de migrația unor specii subtropicale spre nord, de „reculu” ghețarilor.

Următoarea deteriorare a vremii a avut loc începînd din sec. XIII, eînd aria recoltelor a început iar să coboare spre sud, iar ghețarii să înainteze din nou, distrugînd în drumul lor pădurile. Răcirea a mers crescînd începînd din Evul Mediu pînă în secolul XVI, eînd vremea a început cu adevărat să se strice. Iernile aspre au devenit din ce în ce mai dese și au distrus, cum am mai arătat, plantațiile de pomi fructiferi. Potrivit notațiilor elvețianului Haller, de care am mai vorbit, procentajul zilelor cu ninsoare a început să crească sensibil începînd cu anul 1560. Ghețarii și-au mărit volumul și au trecut, pentru a folosi cel mai indicat termen, la ofensivă, distrugînd cătune și sate. „Marea de gheață” a coborît spre văi, ocupînd suprafețe comparabile cu cele de la sfîrșitul glaciației, așa încît nu e de mirare eă epoca aceasta, care a început cître 1550 și a continuat cu fluctuații pînă la începutul secolului XIX, după care a reînceput reîncălzirea, a fost numită „mica perioadă glaciară”.

BIOLOGIE

Pe curînd, prelungirea morții clinice?

Multe noțiuni care păreau imuabile au suferit schimbări fundamentale în ultimii douăzeci-treizeci de ani. Se credea, de pildă, că încetarea respirației și a funcționării inimii trebuie să ducă în mod invariabil la moarte. În ultimele decenii însă, s-a ajuns a se restabili foarte multe funcțiuni vitale chiar după oprirea respirației și a circulației sanguine.

Nu de mult s-au împlinit douăzeci și cinci de ani de cînd un grup de savanți sovietici din laboratorul de fiziologie experimentală pentru reanimare a izbutit, pentru prima oară, să smulgă morții clinice un soldat grav rănit, pe nume V. Cerepanov, care mai trăiește și acum. De atunci, au fost readuși la viață peste o mie de oameni, după metodele puse la punct de laboratorul amintit, condus de la înființare de prof. V. Negovski.

Mai mult, o vastă rețea de institute de cercetări și de cură se ocupă acum cu problemele reanimării. După date incomplete, personalul acestor servicii

a îngrijit numai în ultimii patru ani aproape 3000 de bolnavi și a obținut un coeficient de 40 la sută de vindecări.

Cea de-a treia conferință unională consacrată problemelor reanimării a debătut recent un vast ansamblu de probleme privitoare la studiul teoretic al legilor ce privesc stingerea funcțiilor vitale ale organismului.

În 1901, un cunoscut fiziolog rus a publicat o lucrare intitulată „Ce trebuie să facem pentru a trăi pînă în veacul XXI?” Fiziologul se ocupa în special de anabioză, unul din cele mai ciudate fenomene ale naturii vii, care intervine atunci cînd scăderi simțitoare de temperatură frînează pentru un anumit timp procesele metabolice, în așa fel încît viața pare a părăsi organismele.

P. Bahmetiev, cum se numea savantul, a izbutit să răcească pînă la minus 9 grade niște lilieci pe care apoi a izbutit să-i reanimeze, încălzindu-i încet. Se poate prelungi această stare, în actualul nivel de dezvoltare a științei? Comentariile sceptice — semnalate de noi în aceste pagini — la experiența americană de refrigerare și de proiectata reanimare peste un mare număr de ani — concordă a afirma că pentru moment cel puțin, știința nu este încă capabilă să restabilească funcțiunile vitale ale unui organism uman înghețat multă vreme.

Dar proprietățile miraculoase ale temperaturilor joase de a frîna procesele metabolice din organism, de a reduce necesitățile de oxigen ale acestuia și de a înetini toate reacțiile sînt utilizate de pe acum pe scară largă. Hipotermia permite, într-adevăr, efectuarea unor operații foarte complicate.

„Inima s-a oprit, respirația a încetat, omul nu mai trăiește, dar nici nu e mort. Dacă nu se intervine prompt, în creierul bolnavului intervin, după patru-cinci minute, schimbări ireversibile și atunci survine în mod implacabil

Reanimatori în plină acțiune

bil moartea biologică. „A prelungi starea de moarte clinică, a scris recent prof. V. Negovski, înseamnă a cîștiga timp în lupta pentru salvarea omului. În laboratorul nostru am izbutit să prelungim această stare la maimuțe pînă la 30 de minute, iar la cîini pînă la o oră sau chiar două ore. Dacă am putea să prelungim starea de moarte clinică la om am da medicilor puțința să se gîndească la noi mijloace de a-l salva și timpul de a o face. Căci trebuie să-i ferim de o moarte prematură pe oamenii care, altminteri, ar apuca să vadă începutul veacului viitor”.

Se pare eă în vederea atingerii acestui scop — cel puțin așa au subliniat mulți participanți la conferința amintită — unul din principalele imperative este unirea eforturilor depuse de specialiști în mai multe ramuri: chirurgii, anesteziști, terapeuți, ginecologi, fiziopatologi, biochimisti etc. S-a afirmat ehiar că acesta e singurul mijloc de a face să progreseze știința reanimării, de a-i perfecționa metodele, de a prelungi starea de moarte clinică suportată de secțiunile superioare ale creierului. „Pînă nu de mult — a scris tot prof. Negovski — terapeuți sceptici de la noi și de peste hotare surîdeau neîncredători cînd se sugera posibilitatea de a face să dea înapoi moartea pricinuită de un infarct al miocardului. Acum, însă, există, atît în U.R.S.S. cît și în străinătate, lucrări care mărturisesc eă această posibilitate e reală, eă s-au înregistrat cazuri de vindecare”.

Se poate nădăjdui deci eă într-o vreme cînd atîtea boli grave, considerate odinioară ca incurabile, nu mai sînt fatale, se va ajunge la înfăptuirea încă a unui vis hrînit de om de la începuturile istoriei sale?

Să nu anticipăm. căci viitorul are să ne-o arate oricum.

Tehnica

pot provoca modificări în cromozomi și gene.

Din cele de mai sus decurge în mod firesc o întrebare: ar putea fi modificată în așa fel ereditatea la om, încît ea să fie determinată numai de genele favorabile? În clipa de față nu se poate da încă — spune prof. Petrov — un răspuns foarte precis la această întrebare. Dar problema se află în atenția specialiștilor din mai multe țări. Cei mai mulți au ajuns deocamdată la concluzia eă ereditatea poate fi studiată pe celulele unor țesuturi ale organismului uman cultivate în condiții de laborator. Este o constatare ce deschide mari perspective pentru stabilirea precisă și rapidă a sălașului „deteriorat” al cromozomilor de care depînd afecțiunile ereditare.

În sfîrșit cum ar putea fi „reparate” defectele genetice în ipoteza eă s-ar cunoaște locul lor în schema genetică? Specialiștii au descoperit pe bacterii un procedeu ce permite repararea defectelor ereditare prin introducerea unei cantități de acid nucleic obținut dintr-o celulă normală din aceeași specie de bacterii. Pentru moment, nu se poate spune însă dacă metoda își va găsi o aplicare practică și în cazul omului sau se vor descoperi alte metode mai eficiente.

CRISTALOGRAFIE

Frumoase și folositoare

Prin forma și culorile lor variate, cristalele și mineralele au desfătat întotdeauna privirile. Din păcate, formațiile cristaline mari, mărginite de fețe netede se întîlnesc, însă, destul de rar în scoarța terestră, dat fiind eă ele nu se pot dezvolta decît atunci cînd au suficient spațiu pentru a crește nesîtînjite.

Multitudinea formelor exterioare nu se datorește întîmplării, ci așezării regulate a atomilor, ionilor și moleculelor din interior. Aproape toate mineralele sînt cristalizate, ehiar dacă această stare nu poate fi recunoscută cu ochiul liber. Componentele lor sînt dispuse în diverse sensuri, corespunzător anumitor legi. În urma descoperirii acestor legi, mineralogia a clasat mii de minerale cunoscute în sisteme și clase.

Importanța cercetărilor și cunoștințelor acumulate în acest domeniu depășește, însă, lumea minerală, pătrunzînd adînc în tehnică. Astfel cimentul, ceramica și unele metale se compun din cristale foarte mici; deci metodele și rezultatele cristalografiei au de spus un cuvînt din ce în ce mai greu în industria materialelor de construcții și tehnica semiconductorilor. Căci specialiștii nu se interesează doar de latura estetică. Pentru ei banalul gips de pildă — sulfat hidratat de calciu — a devenit o materie primă indispensabilă. În stare brută se folosește ca adău la ciment. Ars la 130 de grade servește la modelarea stucaturilor care ornamează clădirile. După cum nu trebuie trecută cu vederea nici posibilitatea de a-l utiliza ca material de bază la fabricarea acidului sulfuric. În fine, dă un îngrășămint prețios pentru culturile de bumbac.

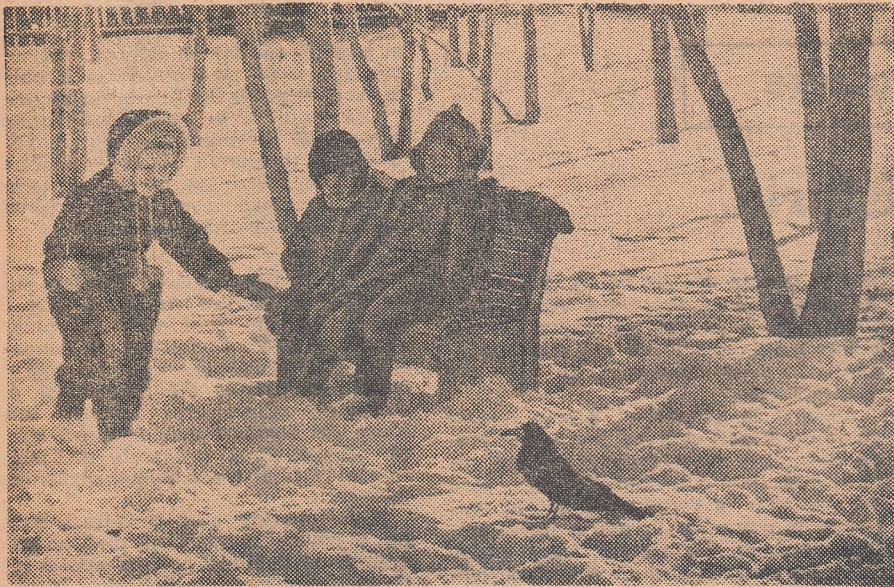

Ghețarii contribuie și ei la scrierea istoriei cliimei.

spre orizont, pomii fructiferi au fost distruși sau fluvii ca Rhinul și Rhonul au devenit impracticabile pentru navigație. Dacă 1608 a rămas înscris în eroici ca „iarna cea mare”, în schimb, de pildă, 1504 a fost denumit „anul fierbinte cu cerul de aramă și pămîntul arzător”. Atunci, eă și în alți ani fierbinți au secat fluvii întregi, au pierit nenumărate turme de vite, iar ouăle se coceau la simpla căldură a soarelui. Iar într-un alt an fierbinte, 1705, termometrele au crăpat din pricina dilatării lichidului! O deosebită valoare pentru stabilirea istoriei climatelor au și primele „observații” meteorologice, ca de pildă jurnalul lui Wolfgang Haller din Zürich (care, între 1550—1576, a notat cu scrupulozitate starea vremii), străvechile ceremonii religioase organizate pe vreme de secetă, ba ehiar arhivele portuare.

La Riga, unul dintre cele mai vechi porturi ale R.S.S. Letone și care iarna îngheață deseori, absența numelor de nave din registre indica îngheț, iar reînceperea traficului dezgheț. Datele, consemnate începînd din prima jumătate a secolului XVI și pînă astăzi, au permis oamenilor de știință, eare au folosit și informații privitoare la fluviul Neva și la un lac din Finlanda, să întocmească o curbă care arată începînd din 1880 o tendință de dezgheț precoce, corespunzînd încălzirii caracteristice secolului XX. Și în Japonia a fost folosită o metodă similară. Înregistrarea înghețului lacului Suwa sau a anilor eînd nu îngheață, începînd din secolul XV indica sosirea iernii sau o iarnă blîndă, iar recepțiile de la Kioto oferite de împărat și consemnate în anale, care coincideau cu înflorirea ciresilor anunțau primăvara.

Dar informații despre clima din trecut dau și ghețarii, a eăror „retragere” începînd de la sfîrșitul secolului trecut este direct legată de încălzirea de astăzi. Mișcările lor au fost consemnate, eăci de multe ori ele se soldau cu pagube pentru populație. La acest capitol al ghețarilor, în sprijinul istoriei vin de altfel și arheologia și geologia, metodele dendrologice și metoda carbonului 14, palynologia sau știința polenurilor, zoologia și glaciologia și, evident, meteorologia. Într-adevăr, morenele, resturile de copaci striviți de ghețari, vîrsta arborilor, frontul actual al gheții sau „reînaintarea” pădurii, toate constituie mijloace de stabilire a climatului. Și vulcanii cu erupțiile lor de-a lungul timpurilor pot da indicații prețioase.

Zbenguiala în zăpadă, tot atâtea clipe de sănătate.

TEMĂ DE SEZON

Profilaxia bolii reumatismale la copiii sănătoși în anotimpul rece

Rolul factorilor meteorologici în producerea bolilor reumatice este cunoscut de mult timp. Față de numărul mic de cazuri în regiunile cu climă caldă, frecvența reumatismului este considerabil sporită în regiunile cu mare umiditate, friguroase, cu oscilații mari de temperatură și cu deplasări de curenți de aer. Infecțiile cu streptococ hemolitic, agentul patogen al reumatismului, apar mai ușor în condițiile climatei umede și reci. Iarna, deci este anotimpul care poate favoriza declanșarea factorului infecțios reumatogen, dacă nu se intervine din timp cu măsuri profilactice.

Printre principalele metode profilactice aplicate copiilor nereumatice, dar care fac des boli streptococice (angine, amigdalite, faringite, infecții ale căilor aeriene) se recomandă tratamentul timp de 10 zile cu penicilină cristalină 800.000 unități pe zi și o cură de aspirină sau alt medicament antireumatic timp de 25—30 de zile. Este contraindicată, în schimb, corticoterapia ca tratament de protecție, deoarece administrarea cortizonului, produs hormonal ce prezintă și unele riscuri, nu este admisă decât numai în cazurile precis diagnosticate de reumatism.

Pentru preîntâmpinarea îmbolnăvirilor de reumatism, este bine să se aibă în vedere asigurarea unei alimentații corespunzătoare, cu suficiente calorii.

S-a dovedit că copiii slabi consumatori de ouă — surse de hrană cu cel mai mare conținut de lipoizi — fac mai frecvent reumatism. De aceea, pentru prevenirea acestei boli se recomandă a se da copiilor un regim alimentar complex, cu un supliment de gălbenuș de ouă pe zi (2—3) și o linguriță de untură de pește. Eventualele focare de infecție (amigdalite, rinofaringite) vor fi asanate sub protecția penicilinei cristaline.

În cazurile în care anginele și inflamațiile cronice ale amigdalelor se repetă des, se recomandă uneori îndepărtarea amigdalelor, operație nu prea complicată și de dorit a se face până la îmbolnăvirea de reumatism. Cu cât se amână operația, cu atât sporesc posibilitățile de infecție reumatismală ale copilului.

Trebuie, de asemenea, să ne îngrijim de starea dinților prin consultarea medicului stomatolog de două ori pe an. Dinții care nu pot fi tratați, care au puroi la rădăcină, trebuie extrași. În cazul unei inflamații purulente a urechii medii, al inflamației sinusurilor sau în prezența vreunui alt factor cronic de infecție purulentă în organism se instituie imediat tratamentul cu antibiotice până la vindecarea completă.

Ca să apărăm copiii de reumatism trebuie evitat să răcească. Și mai important este însă să le deprindem organismul să suporte scăderea temperaturii prin călirea lui sistematică care va fi începută de la cea mai fragedă vîrstă. Gimnastica și sportul practicate în mod rațional contribuie în mare

măsură la călirea organismului copiilor.

Atenție, de asemenea, la îmbrăcăminte de iarnă a copilului, care trebuie să fie călduroasă, dar nu exagerat de groasă, căci în acest caz, favorizînd transpirația corpului, devine o sursă de răceală.

Formarea unor organisme viguroase, rezistente la influența frigului, bine antrenate și călîte, contribuie la scăderea numărului de îmbolnăviri de reumatism la copii.

Dr. Z. A. Barski

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Este utilă febra organismului?

Oricît ar părea de paradoxal, răspunsul la această întrebare este pozitiv. Bineînțeles, cu anumite rezerve.

Să precizăm, însă, de la început că febra este o reacție normală de apărare a organismului față de „agresiunea” microbiană. La „atacul” infecțios, organismul luptă cu toate forțele pentru a-și păstra integritatea. Conflictul se poate termina fie prin victoria organismului sau, dimpotrivă, prin cedarea în fața „inamicului” și atunci se produce starea de boală. Febra ca și leucocitoza (creșterea globulelor albe din sânge) sau alte modificări de metabolism ne vorbesc de cele mai multe ori despre lupta ce are loc în organism. Reacția de apărare termică este cu atât mai puternică cu cît organismul este mai viguros. Se știe astfel că un copil face mai ușor febră decît un bătrîn. Adesea, la o simplă gripă temperatura corporală se poate urca la copil pînă la 39—40° în timp ce un bătrîn poate face o pneumonie și febra să nu fie mai mare de 37°5—37°7.

Trebuie combătută febra? Date fiind efectele secundare neplăcute ale unei stări febrile accentuate (dureri de cap, respirație mai intensă, puls accelerat, lipsa poftei de mîncare etc.) vom încerca să le diminuăm prin antitermice (piramidon, aspirină etc.), comprese reci, ceaceafuri umede etc. Aceste măsuri vor remonta organismul, permițîndu-i ca în interval de cîteva zile să-și dezvolte mai din plin mijloacele de apărare.

Să amintim, în sfîrșit, un alt aspect al acțiunii pozitive a febrei asupra organismului. Este vorba de „tratamentul

prin febră” care urmărește crearea unor reacții termice în organism în scopuri terapeutice. Astfel, în anumite boli, cum e paralizia generală progresivă sau tabesul, crearea febrei prin „infecțarea artificială” cu malarie este un adevărat tratament. Malarioterapia prin instalarea ritmică și repetată a acceselor febrile a dus la vindecarea a numeroși bolnavi. La fel în anumite artrite — inflamații ale articulațiilor — pîretoterapia, adică producerea unei reacții febrile prin injecții cu lapte sau alte proteine este adesea salutară.

În trecut se folosea așa-numitul „abces de fixație” în numeroase boli infecțioase. Tratamentul consta în injectarea sub piele a 3—4 cme ulei de terebentină. În felul acesta organismul era stimulat să-și mobilizeze substanțele de apărare și dacă abcesul „prindea”, vindecarea era asigurată. Astăzi, grație sulfamidelor și antibioticelor, abcesul de fixație e mai puțin folosit.

Dr. M. I. Speranski

E BINE SĂ ȘTIM

Inima și alimentația

Există statistici care demonstrează că „problema nr. 1” a medicinei nu este cancerul ci bolile de inimă. Într-adevăr, s-a calculat că suprimarea cancerului ar prelungi durată medie a vieții omului cu 1 an, în timp ce dispariția bolilor de inimă ar prelungi-o cu 5 ani!

Care este cauza recrudescenței bolilor de inimă în epoca noastră? Desigur, în mare măsură vina o poartă modul de viață modern, ritmul trepidant și tensiunea nervoasă specifice epocii noastre, precum și „noxele civilizației”: alimentația, alcoolul, tutunul, excitanțele nervoase (cafeaua, ceaiul etc.).

În patologia cardiacă, în mod special ateroscleroza este strîns legată de felul alimentației. De aceea nu se poate vorbi de o profilaxie a aterosclerozei fără un regim alimentar adecvat.

Încă în 1913, Anicikov a creat modelul experimental de producere a aterosclerozei la animal, rămas clasic, prin hrănirea iepurilor cu ulei de floarea soarelui la care s-a adăugat colesterol. Anchete recente întreprinse la diferite grupe de populație de pe glob au arătat că ateroscleroza crește paralel cu consumul mărit de grăsimi, în special grăsimi animale bogate în colesterol. Dar nu este vorba numai de colesterol, ci și de alte grăsimi aflate în alimente, cum sînt de pildă acizii grași.

Alimentația bogată în grăsimi și făinoase (generatoare la rîndul lor de grăsimi) constituie însă un pericol pentru cord și din alt punct de vedere. Îngrășarea excesivă, mergînd pînă la obezitate, mărește riscul complicațiilor cardiovasculare și în special ateroscleroza și hipertensiunea, fără a mai vorbi de flebite, varice, tromboze vasculare și altele.

„Împregnată” de grăsime, inima obezului trebuie să depună o muncă suplimentară, legată de masa corporală excesivă ce trebuie irigată — de aici comparația funcției inimii la obezi cu un cal bolnav care trebuie să tragă o căruță prea încărcată.

Alimentația celor predispuși la ateroscleroză sau celor ce trec de 45—50 de ani va fi echilibrată, normocalorică sau hipocalorică (în funcție de greutatea corporală), cu un aport de grăsimi de cca 60—70 g/zi (cam 20—30 la sută din totalul de calorii) surprinzînd mai ales uleiuri vegetale bogate în acizii grași nesaturați (ulei de floarea soarelui, de porumb, de soia). Se va suprima întrebuintarea abuzivă a toxiceilor (alcool, cafea, tutun). Sînt utile curele săptămînale de sucru de fructe și legume sau de crudități.

Dr. I. Sovetov

— Dumneavoastră țipați așa ?

Poșta medicului

C.T. — Luduș: Aveți, desigur, o cistită, pe care, dacă nu ați tratat-o pînă acum, trebuie s-o îngrijiți cu atenție. Vă recomandăm băi calde de șezut; aplicații calde pe abdomen; Lizadon 2—4 supozitoare/zi; dezinfectante urinare: Metenamin 3—6 cgr/zi în apă asociate cu Diurocard 6—8 drajeuri/zi. Eventual sulfamide (Neoxazol), sau antibiotice (Clo-ramfenicol, Tetracilină) sub supraveghere medicală.

PAMFIL T. — București: Este necesar să ne arătați vîrsta dv. și să ne dați mai multe amănunte. Așteptăm.

CIOTIA F. — București: Antecedentele dv. explică în mare măsură fenomenele pe care ni le relațiați. Ar fi util să luați seara, la culcare, un drajeu Napoton timp de 1—2 luni și dacă nu obțineți nici un rezultat să consultați un psihiatru.

S.S. — Deva: Regretăm, dar în cazul dv. nu vă putem fi de nici un ajutor pe această cale. Este absolut necesar să fiți examinată de un specialist ginecolog.

MIRCEA CONSTANTINESCU — Brașov: În surmenajul intelectual curele de B complex vor fi făcute 20 zile pe lună timp de 3—4 luni asociate cu vit. B₆ o fiolă de 5 cm zilnic înainte de masă. 2) Odiha activă este cel mai bun „medicament”: sport, plimbări, lecturi ușoare, muzică etc. 3) Beți o cafea dimineața între orele 10—11.

LOZNEANU ST. — Dorohoi: Împotriva transpirației miinilor puteți folosi următoarea soluție: perhidrol 2 g + formol 10 g + apă 100 g. Zilnic sau chiar de 2—3 ori pe zi este indicată pudrarea miinilor cu un amestec format din oxid de zinc 10 g + tanin 10 g + lycopodiu 10 g + talc 20 g, apoi frecarea lor timp de cîteva minute.

G. M. SOȚ ÎNGINDURAT — Sighet: Cîteva serii de Testosteron 10 fiole de 25 mg (trei fiole pe săptămînă) asociate cu Padiol (3 cpr/zi) și vit E 3 cpr/zi v-ar putea fi utile.

ALEX. IONESCU — Tg. Mureș: Ne pare rău, dar considerente de ordinul eticii medicale ne împiedică să vă facem serviciul solicitat.

RISTEA I. D. — București: Este bine să-l prezentați pe fiul dv. unui endocrinolog: datele antropometrice pe care ni le-ați comunicat sînt într-adevăr îngrijorătoare. Adresați-vă Institutului „C. I. Parhon” din Capitală.

IRINA IONESCU — București: 1) Trebuie să faceți analiza secreției uretrale, după care să consultați un ginecolog. 2) Da, poate fi chiar favorabil. 3) Trebuie să fiți revăzută de chirurg. Cîteva ședințe de raze ultraviolete sau ultrascurte v-ar fi poate utile.

CRISTACHE — București: 1) Ceaiurile despre care ne întrebați sînt utile; se va bea cîte unul la o oră după mesele principale. 2) În asemenea condiții, plumbul nu este toxic. Puteți folosi însă ceva mai rar regeneratorul pentru păr.

MARC LIVIU — Oradea: 1) Regimul va fi bogat în proteine (lapte, brînzetură, ouă, carne), dar echilibrat. 2) Vitaminele din grupul B, în special B₁ și B₂, în serii lunare, sînt utile, ca și seriile lunare de zece injecții cu Fosfobion și Glicocol. 3) Nu sînt necesare și exerciții izometrice. 4) În doze mici, cafeaua nu e nocivă. 5) Înainte de masă.

VICHENTIE CĂPRESCU — Arad: În nevralgia de trigemen, dacă nu este secundară unei afecțiuni nervoase sau nazobucale (sinuzită, leziuni dentare, litiază salivară etc.), tratamentul începe prin ionizări cu aconitină sau roentgenoterapie profundă, asociindu-se următoarea medicație: Hidantoină 0,20—0,60 g pe zi, timp de 10 zile sau Largactil (Clordelazin) 50—100 mg/zi intramuscular, timp de 14 zile. Dacă această terapie nu dă rezultatele dorite este necesară intervenția chirurgicală, care constă în injectarea de alcool în ramurile trigeminale dure-roase sau neurotomie trigeminală parțială.

(Continuare în pag. 11-a)

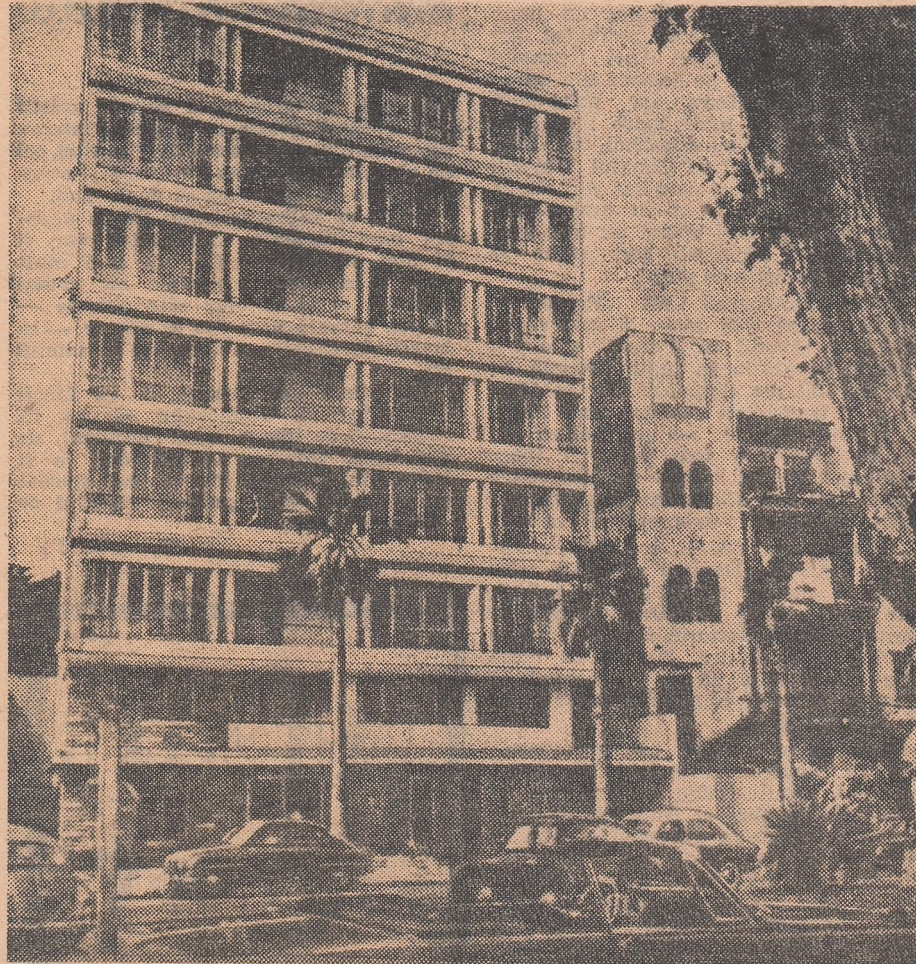
LIBAN

Simboluri vechi și noi

Libanul este numit în mod frecvent „Elveția Orientului mijlociu“ nu atât datorită splendidului peisaj montan, frumoaselor stațiuni climatice de iarnă și hotelurilor somptuoase, care îl înrudesc cu Elveția, cât mai ales datorită intensei activități financiare și comerciale. Comerțul de intermediere și tranzit și operațiile valutare dintre țările arabe și occident joacă un

giuni muntoase care atrag un mare număr de vizitatori, furnizând astfel țării importante beneficii.

Când ajung la vamă, străinii care vizitează pentru prima oară Libanul încearcă, fără îndoială, o mare nedumerire. Funcționarii de la oficiul vamal se interesează neapărat dacă vizitatorii au asupra lor produse de lemn. De obicei, vameșii dau explicații chiar fără

Centrul Beirutului.

rol de primă importanță în viața economică a Libanului. Beirutul, încântătorul oraș care coboară pe terasele munților către mare, sfârșind pe țarm (nu departe de valurile străvezii și adesea inspumate ale Mediteranei) printr-un șir de zgirie nori, concentrează activitatea comercială și financiară a întregului Orient apropiat și mijlociu, fiind într-un fel un punct de tranzit al capitalurilor.

De aceea, pentru Liban, cindva celebru datorită cedrilor săi cu lemn prețios, este mai caracteristic un alt simbol: băncile. Cu toate acestea, maiestrosul arbore cu ramuri orizontale continuă să-și păstreze neștirbit rolul de simbol național, figurind mai departe pe stema de stat a țării.

Nu-i mai puțin adevărat, însă, că în ultimul timp cedrul poate fi mai ușor admirat în pliante turistice, pe cărți poștale ilustrate, butoni, brelocuri și diverse alte suvenire care se vînd la tot pasul, decît în stare naturală. Motivul? Pădurile care acopereau odinioară munții Libanului, ce se întind paralel cu țarmul pe circa 170 de kilometri, au fost în mare parte tăiate; ele s-au păstrat numai în anumite re-

să le ceri. Cu acest prilej, află că guvernul, în dorința de a apăra interesele meșteșugarilor care prelucrează lemnul, a fixat o taxă vamală ridicată la toate produsele de acest fel introduse în țară.

La Beirut, după ce îi însoțesc prin muzee bogate în exponate străvechi, legate de istoria țării, ce ar putea fi invidiate chiar și de colecțiile arheologice ale Egiptului, Iordaniei sau Irakului, ghizii nu se lasă prea mult rugați de străinii amatori de senzații tari și-i duc să viziteze și celebra „Grotă albastră“; la fel ea și podul Brooklyn din New York, „Grotă albastră“ și-a căpătat și trista faimă de loc al sinuciderilor.

Dar nu-ți poți forma o imagine despre un oraș arab dacă nu vizitezi și suk-ul, nelipsitul bazar pitoresc din orice oraș oriental, fie el mare sau mic. Într-o agitație continuă, o înghesuială și o larmă de nedescris, vînzătorii vînd, la prețuri destul de mici, mărfuri de tot soiul, expuse în mare dezordine. Cam așa arată și suk-ul din Beirut, numai că acolo nu prea găsești produse de artizanat specifice țărilor arabe, ci mai mult mărfuri occidentale...

K. Andreev

CANADA

Cum am ajuns as
în a ține toasturi...

În timp ce răsfoiam revista lunară „What's on“, care apare la Ottawa, privirea mi s-a oprit asupra următorului anunț: „Adunarea clubului de ași ai toasturilor din capitală are loc în clădirea din Metcalf-Street. Incepe la ora 6“.

Clubul de ași ai toasturilor este un club de artă oratorică. Membrii clubului sînt virtuozii în arta de a ține toasturi și discursuri.

Adunarea avea loc într-o sală cu mese așezate în formă de potcoavă. În spațiile catedrei destinate președintelui se

afla un dreptunghi din pînză galbenă cu un T albastru și inscripția „Ași internaționali ai toasturilor“. Era emblema clubului, care poate fi întîlnită în zeci de țări. Pe un alt perete era agățată o tăbliță triunghiulară pe care scria: „Club pentru bărbați“. La întrebarea mea de ce clubul nu primește și femeile, mi s-a răspuns, în glumă, bineînțeles, că femeile nu trebuie să învețe arta oratorică, pentru că o posedă din naștere.

Rugămîntea mea de a participa la adunare a fost primită cu bunăvoință. Trebuia numai să plătesc 1 dolar și 60 de cenți pentru cină. Mi s-a înmînat imediat un cartonaș cu numele meu înscris cu tuș negru.

După ce-mi află pe scurt biografia, Walter Terenciuk, fiul unui emigrant ucrainean, stabilit în Canada acum mai bine de 60 de ani, mă prezintă adunării.

Anticipînd puțin, vreau să arăt că amabilitatea, politețea, loialitatea față de colegi sînt o lege a clubului. Înainte de a-și rosti cuvîntul, fiecare orator îl salută mai întîi pe președinte, apoi pe „prieteni ași ai toasturilor“ și pe „stimații oaspeți“. Cei care urcă la tribună dau mina cu președintele. Apoi, acesta, după fiecare discurs se adresează oratorului pe numele mic și-i mulțumește. (De pildă: „Mulțumesc, Tom, astăzi ești în mare formă“, „Mulțumesc, Peter, am aflat de la dumneata multe lucruri interesante“).

În timpul cînei s-au discutat probleme organizatorice ale clubului, dar nu s-au rostit discursuri. S-a ținut, evident, seama de un lucru arhicunoscut și anume că îngurgitarea slăbește atenția. După ce s-a încheiat cina au început așa-numitele cuvîntări de după masă, care durau un singur minut. Tot un minut se acorda și pentru pregătirea lor. Îndată ce începea să vorbească un orator, vecinul din stînga întorcea o filă prinsă cu o agrafă și citea tema pe care trebuia s-o dezvolte.

— Spune primul lucru care îți trece prin minte — mă sfătui Terenciuk. — Principalul e să nu te pierzi și să vorbești curgător. Important nu e atât conținutul cît rapiditatea reacției.

Cînd Terenciuk a început să vorbească, am scos și eu agrafa și am citit:

„Mașinile de tuns gazonul, care funcționează cu benzină, au început să devină o sursă de zgomot neplăcut, mai ales duminica. Nu credeți că folosirea lor ar trebui limitată între anumite ore?“

Am spus că, evident, ar trebui introduse asemenea restricții, după cum ar trebui limitată și folosirea televizoarelor și a radio-urilor. Ar fi bine să se limiteze și timpul pentru certurile familiare. Atunci s-ar putea trăi în liniște absolută.

Nu știu dacă am vorbit sau nu eurgător, dar am fost aplaudat. De altfel, toți oratorii sînt aplaudați.

După pauză a început partea principală a adunării — cuvîntările pregătite dinainte. Oratorii vorbeau scurt, cîte cincizeci minute. Primul, presărîndu-și discursul cu vorbe de duh, ne-a împărtășit din experiența lui în materie „de adormit copiii“. Tînărul, eare a luat cuvîntul după el, a demonstrat cu brio cum, cu ajutorul echilibristicii verbale, parlamentari încercați izbutesc să luncse pe lângă probleme, fără să le abordeze fondul. Ultimul discurs ar fi putut să fie intitulat schiță umoristică pe tema „Patru metode pentru ușurarea procesului de bărbierit“.

Oratorii veneau la tribună cu textul scris, dar rareori își aruncau privirea pe el. În afară de un fir logic, de talentul de a captiva și de umor, se acordă o deosebită atenție priceperii de a „stabilii contactul“ eu auditorul. Importante sînt, de asemenea, ținuta oratorului, gesticulația, modulațiile glasului și tonul. Toate acestea sînt apreciate de un „arbitru“.

Adunarea a început la 6 și s-a terminat exact la 8 și 15 minute. Respectarea regulamentului clubului este urmărită de un cronometrist, înarmat cu un eesornic cu becuri luminoase și un dispozitiv de semnalizare. După fiecare discurs el anunță cît timp a cerut oratorul și cît a vorbit.

La sfîrșitul ședinței, ca oaspete, am fost rugat să-mi împărtășesc impresiile. Am spus că mi-a plăcut mult, că știam

și înainte de a veni la întrunire că în Canada există oratori excelenți, dar că în ziua aceea m-am putut convinge personal.

N-am spus toate astea din amabilitate, ci pentru că într-adevăr așa gîndeam. Mai mult, am început să frecventez regulat adunările clubului, împrejurare care m-a ajutat să-mi perfecționez cunoștințele de limbă și să scap puțin de monotonie. Iar peste cîteva luni, într-o atmosferă solemnă, mi s-a înmînat carnetul și insigna de membru al Clubului internațional de ași ai toasturilor.

L. Bagramov

RÉUNION

La 800 km
de Madagascar

Din punct de vedere turistic, rareori există un ținut atît de pitoresc ca insula Réunion. Munții de origine vulcanică de cîte 2.000 și 3.000 de metri, care acoperă o mare parte din teritoriul minusculei fișii de uscat din arhipelagul Mascarene, conferă peisajului o notă maiestoasă, austeră. Masivele muntoase, acoperite de păduri sau pleșuve, sînt străbătute de defileele splendide, de prăpăstii fără fund și de cascade vijelioase. O plimbare spre imensul lac glaciar Cilaos, la care se poate ajunge însă destul de greu, numai după cîteva ore de mers pe un drum în serpentine mărginit, de o parte, de un șir de stînci golașe iar de cealaltă de prăpăstii, îți lasă impresii de neuitat.

În Réunion există și un vulcan activ. Deocamdată craterul principal dormitează, dar un altul, mult mai mic, fumegă continuu. Acum cîteva ani a avut loc o erupție destul de puternică, lava incandescentă rostogolindu-se pînă în ocean. Dar cum regiunea respectivă este slab populată, nu s-au înregistrat victime.

Coasta sudică, însă, farmecă privirea prin vegetația-i luxuriantă, clima dulce și plajele superbe care par, totuși, că cedează intrucitva în fața frumuseții de nedescris a întinderilor acoperite de nisip fin de pe litoralul insulei vecine, Mauriciu.

Pînă acum mai bine de trei sute de ani insula n-a fost locuită. Ea a început să fie populată abia în secolul al XVII-lea, mai exact în 1649, cînd a devenit colonie franceză sub denumirea Bourbon. (Numele actual l-a căpătat în 1793). Apariția primilor coloni a impus și nevoia de brațe de muncă, problema rezolvată de negustorii de sclavi care au adus negri de pe coasta răsăriteană a Africii. Rupți de patria lor, pierzînd legătura unii cu alții, căci erau răspîndiți în diverse colțuri ale insulei, sclavii și-au pierdut treptat limba maternă. Ulterior, în insulă s-au mai stabilit emigranți europeni, malgași, indieni etc. care au suferit și ei un proces de asimilare.

Pînă la deschiderea Canalului Suez, Réunion a fost un important punct de tranzit pe drumul maritim din Europa spre India, care înconjură continentul african. Începînd însă din a doua jumătate a secolului XIX, insula a devenit o mare producătoare de zahăr, împrejurare care a dat economiei un caracter de monocultură. În momentul de față, producția anuală de zahăr este de circa 225—260 000 tone și furnizează 87 la sută din totalul exporturilor. Se mai cultivă, pentru industria parfumurilor, mușcata (insula furnizează 60 la sută din cantitatea desfăcută pe piața mondială) și alte flori, precum și vanilie (în medie 50 de tone de fructe pe an).

În general, caracteristic pentru economia acestei insule, așezate la 800 kilometri est de Madagascar, este faptul că exportă aproape tot ce produce și importă aproape tot ce consumă...

V. Panțurov

— Ajutor! Nu mă lăsa, dragă...

Dresură de „linguri, realizată de clownul Iuri Kotov la Circul Mare din Moscova.

ADUNATE LAOLALTĂ

Toate podurile din lume

Cîte poduri există la Veneția? Dar la Leningrad? Zeci, sute, mii? În orașul de pe Neva sînt aproape 600. Ele se nasc, trăiesc și mor întocmai ca semenele lor din Moscova, Praga sau Londra și au individualitatea lor, după cum au avut-o și viaductele romane sau podurile medievale și ale Renașterii.

Istoria construcției și amănunte despre caracteristicile lor pot fi urmărite în cele treizeci și cinci de albume ale inginerului leningrădean V. I. Cemen care a adunat, vreme de șaiszeci de ani, ilustrate, fotografii, desene și bibliografie în legătură cu toate podurile din lume. Colecția cuprinde imaginile a patru mii de poduri și un caiet în care sînt trecute denumirile celor mai importante construcții de acest gen, precum și titlurile cărților și revistelor (în limbile rusă, engleză, franceză, germană și italiană) care conțin referiri la podurile din diferite țări și continente.

V. I. Cemen nădăjduiește ca munca lui de o viață să slujească celui ce va scrie, o dată și o dată, o istorie a podurilor. Posesorul colecției n-a reușit s-o facă. În 1906 s-a înscris la Institutul de căi de comunicație din Petersburg. Pentru strălucitul său proiect de diplomă — avînd ca temă construcția unui viaduct, firește — a primit o bursă de perfecționare în străinătate unde a făcut cunoștință cu podurile din Franța, Germania, Elveția. De atunci datează și pasiunea lui pentru ilustrate. Apoi, întors în patrie, s-a consacrat în întregime construcției și restaurării podurilor.

Aceasta e marea pasiune a inginerului Cemen, dar nu unica. Prețioasa

lui colecție de cărți de astronomie, recunoscută de specialiști drept una din cele mai valoroase, i-a adus titlul de membru al Societății de astronomie din Paris. Acum citeva ani ing. Cemen și-a dăruit biblioteca Observatorului astronomic din Pulkovo.

Poștașul s-a obișnuit să aducă zilnic, pe adresa Kirovski 61, ap. 39, scrisori și ilustrate înfățișînd poduri vechi și noi, căci colecția se completează. Și în fața celor ce răsfoiesc albumele apar și dispar imagini celebre sau modeste: binecunoscutul pod din Brooklyn sau cel din Oakland, lung de 13 kilometri, podul îndrăgostiților, „Erszëbethid”, din Ungaria, imensul pod din Saratov. Și o întreagă galerie de construcții cu o reputație tristă: podul sinucigașilor din Elveția, „puntea suspinelor” din Veneția, numeroasele „poduri ale diavolului” (printre acestea și cel peste care a trecut armata lui Suvorov, în septembrie 1799). Grandioase poduri moderne în plină construcție și altele distruse de catastrofe zguduitoare...

DIN ÎNTÎMPLARE

La întrecere cu fachirii

Medicul veterinar V. Tarasov, din Moscova, a efectuat 220 de operații pentru a extrage din stomacul unor vite coruțe obiecte înghițite o dată cu nutrețul. Iată „cîteva” obiecte din imensa listă întocmită cu acest prilej de V. Tarasov: 1824 de cuie, 612 bucăți de sîrmă, 151 de șuruburi, 123 de ace de cusut, 104 ace de patefon, monezi de argint în valoare de 39 de ruble, 86 de chei, 66 de ace cu gămălie, 56 de cioburi de sticlă, 28 de agrafe de păr, 23 de bile de rulmenți, 17 nasturi, 4 broșe, 3 gloanțe, 2 lingurițe, 2 tuburi de ruj, 1 tirbușon, 1 furculiță, 1 ramă de ochelari, 1 brichetă, o verighetă etc. etc. După cum se vede, cuiele se află pe primul loc în acest neobișnuit meniu al joianelor.

DRAMA UNEI DINASTII

Ultimii mohicani „P”

Primul din cei vreo cincizeci de „P” a fost lansat la apă în 1857. Se numea „Pudel”. I-au urmat, construite la co-

manda aceluiași armator german, „Peru”, „Panama”, „Patria”, „Polinezia”, „Patagonia” și chiar „Pașa” și „Papa”. Corăbiile de lemn cu trei catarge, ele aveau misiunea să transporte în Europa salpetrul chilian. Urmașii lor din oțel, „Parsifal” și încă alți cîțiva „P” de la sfîrșitul secolului trecut, le-au adăugat la reputația de căruși robuști și pe aceea de cele mai rapide nave.

Căpitanii erau aleși pe măsura corăbiilor. Unul dintre cei mai buni, Robert Hildendorf, a comandat în lunga lui viață zece „P”, a ocolit de 66 de ori capul Horn, iar în 1900 a realizat un record la care nu s-ar încumeta orice transoceanic din zilele noastre: pe celebrul „Potosi”, a parcurs în 61 de zile distanța Hamburg-Valparaiso, realizînd 378 de mii în 24 de ore.

Dar concurența mașinilor cu abur creștea și prețul vitezei corăbiilor „P” căpăta aspecte tragice. Apoi, frumosul „Parsifal” a eșuat pe stîncile din apropierea capului Horn, iar puternicul „Preussen”, cea mai mare navă cu pinze din cîte s-au construit vreodată, și-a găsit sfîrșitul în Canalul Minecii. După primul război mondial, din cîteva zeci de veliere „P” n-au mai rămas decît nouă. Și mai puțini au fost însă în acei ani căpitanii care știau să minuiască o navă cu pinze.

După naufragiul lui „Preussen”, faima de cel mai mare și mai rapid velier i-a revenit lui „Potosi”, care și-a cîștigat reputația în luptă dreaptă cu alte corăbiile ale timpului. Dar în 1925, pe cînd transporta cărbune spre Chile, la bordul corăbiei s-a produs un incendiu care n-a mai putut fi stins. Echipajul a fost nevoit să părăsească nava, care s-a scufundat lîngă țărmul Argentinei după o agonie de cîteva luni.

„Passat” s-a ciocnit, în 1928, cu vaporul francez „Daphné” și... l-a tăiat în două. „Passat” a avut și el de suferit, dar după cîteva luni de reparații pe șantierul din Rotterdam a fost repus pe linia de plutire. Pentru ca după alte cîteva luni să se ciocnească în Canalul Minecii cu un alt vapor și să fie avariat grav.

Și totuși, cîteva „P” au supraviețuit pînă în ajunul celui de al doilea război mondial. Unul dintre ei, surprins în 1941 într-un port al Americii de Sud, a fost integrat de guvernul chilian în flota militară ca navă-școală și a fost distrus curînd în urma unui incendiu. Iar în 1943 ultimii mohicani ai seriei „P”, „Pommern”, „Pamir”, „Passat” și „Padova” s-au risipit prin diferite porturi europene. După război, „Padova” a devenit navă-școală sovietică și a primit numele navigatorului rus I. F. Kruzenstern. Astăzi, fosta „Padova” face parte din efectivul navelor hidrografice ale Flotei maritime militare a U.R.S.S. și e singurul velier „P” care mai iese în largul oceanului. „Pommern” s-a transformat în muzeu plutitor al orașului Marienhamn, „Pamir” a fost cumpărat, după un stagiul de navă-școală în Anglia, de o firmă din R.F.G. și și-a găsit sfîrșitul în 1957 (după un stagiul de funcționare de 51 de ani!) în Oceanul Atlantic, nefiind în stare să opună rezistență uraganului „Carry”. Reparat după gravele avarii suferite în cei 45 de ani cît a cutreierat mările, „Passat” a ajuns, cu chiul cu vai, la Lisabona. A fost ultima cursă a penultimului reprezentant al dinastiei „P”.

(După „Vokrug sveta”)

PE ȘOSELELE SIDERALE

Reguli de circulație cosmică?

Calculul recente au arătat că în momentul de față evoluează în Cosmos aproximativ 1158 de sateliți artificiali ai Pămîntului lansați de Uniunea Sovietică, S.U.A., Franța, Canada și Anglia. Sateliții circula în jurul planetei de pe care și-au luat zborul. Ei dau fircoale și Soarelui și Lunii. Dar din acești peste 1100 de sateliți numai 274 sînt activi și trimit semnale spre Pămînt.

Ținînd seama de ritmul actual și viitor al lansărilor se prevede că peste zece ani spațiul extraterestru va fi populat de 7 000 de sputnici.

Astfel stînd lucrurile se poate vorbi de pe acum de o oarecare aglomerare a șoselelor cosmice? Firește, de vreme ce un prim accident de circulație s-a și produs. La sfîrșitul anului 1965 s-au ciocnit doi sateliți artificiali americani. Accidentul s-a soldat fără victime, cu alte cuvinte aparatura de bord n-a avut de suferit. Amănuntele ciocnirii au fost lămurite abia de curînd; la o altitudine de 580 de mii deasupra Pă-

mintului, în clipa cînd primul satelit și-a încetinit viteza cu ajutorul micromotorului destinat corectării orbitei, cel de al doilea l-a ajuns din urmă și antenele lor s-au încrucișat ca două săbii.

Ce se va întîmpla peste cîteva decenii cînd cărările Cosmosului vor fi și mai bătătorite? Cu atît mai mult cu cît în Cosmos plutesc nu numai sputnici ei și diverse alte obiecte — la ora actuală vreo 660 la număr — ca trepte de rachete, obiecte de pe sateliți etc.

Dar dacă intenționați să vă faceți explorator al Cosmosului să nu vă răzgîndiți de teama unui accident de circulație. Într-un an sau doi va fi lansat în Cosmos un vehicul special cu misiunea de a „mătura” spațiul de obiectele inutile.

(Din „Trud”)

DUREAZĂ DE 400 DE ANI

Dansul minaretelor

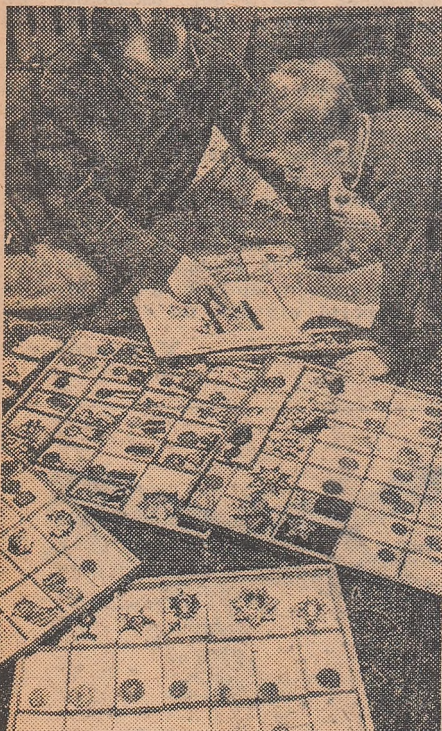
Cele două minarete ale moscheii din Isfahan nu impresionează prin originalitatea stilului arhitectonic și nici prin finețea mozaicului ornamental. Și totuși, turiștii din țara lor de baștină, Iranul, sau de peste hotarele ei vin la Isfahan să vadă minaretele cu pricina.

Secretul gloriei lor? Ele nu sînt imobile, ci se clatină. Oricine poate să urce în vîrfurile unuia dintre minarete și să-și imprime o mișcare oscilatorie. Iată după aceea, al doilea începe să imite mișcările confratelui său. Acest original dans al minaretilor durează de peste 400 de ani, fără să se poată găsi explicația fenomenului.

Mulți ingineri, și nu numai din zilele noastre, au încercat să descopere mecanismul acestei tehnici încă neîntîlnite la alte construcții. Mai mult, acum cîteva ani un grup de specialiști au propus „dezmembrarea” minaretelor, făgăduind să le reconstituie întocmai. Autoritățile iraniene n-au fost însă de acord, din cauza unui precedent trist: la Isfahan a funcționat, vreme de 700 de ani, o baie al cărei cazan se încălzea de la o singură luminare. Era de necrezut. Spre a se convinge că la mijloc nu era nici un truc (ba se vorbea chiar de folosirea energiei atomice într-un mod necunoscut nouă) cîteva ingineri au desfăcut cazanul. N-au găsit nici șiretlicuri, nici combustibil nuclear. Dar n-au mai putut să reconstituie interesanta construcție.

Numele constructorului moscheii a ajuns pînă la noi: Sheich Bachate, născut în 1537 pe teritoriul actualei Sirii. Constructor cu renume, el a fost invitat în Iran de șahul Abbas pentru a întocmi proiectul folosirii apelor rîului ce curgea prin Isfahan, pe atunci capitala țării. Urmele sistemului de irigare construit atunci se mai văd și azi.

(Din „Za rubejom”)

Roman Șein, din Baku, a preferat să colecționeze medalii și alte distincții din diferite țări.

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

S. BENSIMON — București: În afara Adhēsolului, nu cunoaștem un produs similar pentru a împiedica mobilitatea protezelor dentare în gură.

S.V. — Suceava: Oare nu-i vorba de sechelele unei encefalopatii infantile, care ar necesita educarea copilului într-o școală specială? De la distanță ne este greu să ne pronunțăm; vă sfătuim, deci, să internați copilul într-un serviciu de neuropsihiatrie infantilă, la Iași sau București.

ROMEO — București: 1) Vă trebuie o... Julietă! 2) Tratamentul constă în administrarea de hormoni gonadotropi (Coripan) și testosteron, asociat cu vitamina E în doze mari, sub strict control medical.

V. B. — Buhuși: Răspunsul la corespondența dv. a apărut în nr. 1 1967 al revistei noastre.

MINORUL — Piatra Neamț: Pentru corectarea deviației de coloană vertebrală va trebui să faceți timp îndelungat (cel puțin 2 ani) exerciții de cultură fizică medicală. În unele cazuri se recomandă purtarea unui corset special. 2) Împotriva tremurăturilor: Rp. Scopolamină bromhidrică, atropină sulfurică câte 0,01 g, apă distilată 150 ml; 2-3 lingurițe pe zi. La această medicație se mai poate adăuga Vitamina B₁ în comprimate și o cură de 10 fiole Arifen, o fiolă pe zi, în injecții subcutanate.

MARIA-ELENA S. — Tirnăveni: Tratamentul hormonal în micromastie constă în administrarea pe gură de Ginosedol drajeuri (10 pe zi), între zilele a 5-a și a 15-a ale ciclului menstrual, urmat de injecții cu Progesteron (5 mg), în a 18-a,

a 22-a și a 26-a zi a ciclului. Local se aplică unguente cu 5 mg% Ginosedol; doza zilnică este de 5 mg, pentru fiecare mamelă, efectuându-se tratamentul numai între a 5-a și a 25-a zi a ciclului menstrual.

GAVRILĂ JANA — Azuga: Tratamentul estrogenic incită uneori creșterea fragilității vaselor capilare și totodată reacții cutanate urticariene, cum s-a întâmplat în cazul dv. Singura soluție este să renunțați definitiv la tratamentul hormonal. Pentru dispariția petelor urticariene veți urma un tratament desensibilizant cu Feniramin, începând cu doze mici, 1/2 comprimat de 2-3 ori pe zi ajungând la 1 comprimat de 3 ori pe zi. Comprimatele nu vor fi luate pe stomacul gol.

FRANCISC A. — Loco: „Poșta medicului” este într-adevăr atît de mult solicitată, încît nu ați putut primi răspunsul decît în nr. 1/1967 al revistei. Atragem, de altfel, atenția tuturor corespondenților noștri, că răspunsurile nu pot avea, din cauza arătării mai sus, un caracter de urgență. 1) Împotriva îngroșării pielii tălpilor (keratodermia palmo-plantară), aplicați pomada keratolitică C.I.F. sau următoarea pomadă: acid salicilic și ulei de ricin câte 10 g, vaselină 30 g. De asemenea, vitamina A în doze mari (100 000-300 000 u pe zi) timp de mai multe săptămîni. Dimineața, baie caldă urmată de răzuirea prudentă a stratului cornos. 2) Furnicăturile nu-s decît tulburări de circulație periferică, împotriva cărora veți lua: Tolazolin, 3-4 comprimate pe zi începînd cu 1/4-1/2 comprimat pe zi pentru testarea toleranței. 3) Este probabil o placă eczematoasă, pe care o veți înlătura aplicînd următoarea pomadă: Ihtiol 3 g, talc și oxid de zinc câte 5 g, vaselină 20 g.

ȚESĂTURI IMPRIMATE

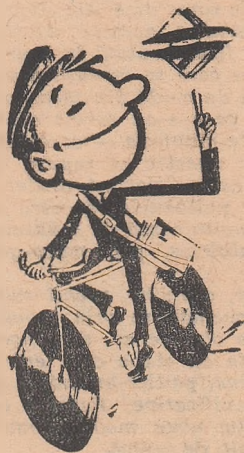
- DIFTINA — FINET
- BORSEC, INDIAN
- ENKA-PIJAMALE

și țesături vopsite în fir și în bucată pentru cămăși și costume produse de

**ÎNTRERPRINDERILE
TEXTILE GALAȚI**

Cititori de la sate!

PRIMIȚI LA DOMICILIU
cărțile care vă interesează,
adresîndu-vă în scris
Librăriei Centrale

“CARTEA PRIN POȘTĂ”

Str. Sergent Nuțu Ion nr. 8-12
Raionul V. I. Lenin — București

Lucrările apărute se livrează
imediat, iar cele aflate sub tipar la
cîteva zile după apariție.

IMPORTANT

Secția „DISCUL PRIN POȘTĂ” din cadrul librăriei vă poate expedia cu promptitudine și discurile solicitate.

Pentru a cunoaște cărțile apărute și în curs de apariție, precum și titlurile discurilor înregistrate de „Electrecord”, librăria vă trimite — GRATUIT — la cerere liste bibliografice, prospecte și cataloage.

Dulciurile sînt un izvor de energie
pentru organism, avînd un conținut
bogat în zahăr și vitamine.
Sortimentele preferate le găsiți la

**MAGAZINELE
COOPERATIVELOR
DE CONSUM**

CONSUMAȚI PRODUSELE LACTATE

SIBIANA

Iarna călirii noastre

Iarna este anotimpul cel mai bun pentru călirea organismului. Într-o zi geroasă cu soare putem chiar să ne bronzăm. Razele ultraviolete sînt foarte bogate în februarie și martie. Savantul sovietic A. Kiselev a remarcat, pe bună dreptate, că „Vara e pentru suflet, iarna pentru sănătate“.

Cel mai accesibil mijloc de antrenament fizic sînt plimbările. Ele aduc uriașe servicii sănătății. Ce plăcut e să umbli pe jos iarna! Te simți vioi, încrezător. Plămîni înghit cu nesat oxigenul binefăcător.

Unii se tem de variațiile de temperatură din timpul plimbărilor. Zadarnică teamă! Ele antrenează foarte bine vasele de sînge din piele, îmbunătățesc reglarea termică.

Pielea unui om sănătos reacționează la frig într-un mod specific: vasele întii se contractă, apoi se dilată. La oamenii neantrenați, vasele contractate sub acțiunea frigului se dilată greu, de aceea ei îngheață repede.

Patinajul — unul dintre sporturile cele mai vechi — este un bun mijloc de călire a organismului. La fel schiul. Amiciția cu schiurile este un izvor de putere, de energie, de vioiciune, de prospețime — într-un cuvînt, de sănătate și deci și de longevitate. Practicarea sistematică a schiului face ca

forța fiecărei contracții a inimii să fie mai mare, ceea ce înseamnă că sporște cantitatea de sînge pompat, că se creează condiții favorabile pentru alimentarea mușchiului cardiac, se reglementează presiunea arterială. În același timp mușchii, mai bine aprovizionați cu sînge, cresc în volum, în forță. Se mărește și capacitatea plămînilor. La cei care nu practică sportul ea este de 2,5—3 litri, pe cînd la sportivi capacitatea pulmonară crește pînă la 5—6 litri.

Cu toate aceste indiscutabile avantaje, să nu uităm totuși că schiul trebuie practicat rațional, cu o prelungire treptată a duratei lui. Acest sport consumă o mare cantitate de energie, ajutîndu-i astfel pe cei ce duc o viață sedentară să dea jos cîteva kilograme de greutate excedentară. Mai cu seamă că e indicat pentru toate vîrstele. Totuși, sau poate tocmai din cauza aceasta, trebuie să fim atenți cînd respirația se accelerează, cînd devine superficială, în care caz sîntem obligați să încetinim ritmul sau chiar să facem o pauză.

Îmbrăcămîntea schiorului trebuie să fie comodă, călduroasă și ușoară — lenjerie tricotată, pantaloni de stofă, un pulover călduros, încălțăminte lejeră, șosete de lînă și o căciuliță de lînă care să acopere fruntea și urechile. Dacă gerul este puternic se recomandă ca la plecarea să ne ungem fața cu grăsimi.

Uneori, după schi, oamenii neantrenați fac febră musculară. Nu vă speriați, însă, de aceste dureri, ele sînt absolut inofensive și trec în cîteva zile!

Sportul de iarnă e necesar și copiilor. Rău fac mamele și bunicile „grijului“ care, considerîndu-și copiii și nepoții

slăbuți, le interzic patinajul, schiul. În felul acesta „grija“ devine dușmanul copiilor.

Fiecare om, chiar mai slab, mai neantrenat, folosind darurile hibernale ale naturii poate să-și întărească sănătatea, poate să se călească, să-și dezvolte datele fizice. Cîțiva dintre sportivi celebri au fost bolnăvicioși în copilărie și numai după ce au început să practice sistematic cultura fizică s-au transformat radical și au putut deveni ceea ce sînt.

Prof. I. Landsman

SPORT

Luna de vîrf

O întimplare (sau lipsa unui organ coordonator al activității federațiilor internaționale) a făcut ca februarie — cea mai scurtă lună a anului — să fie anul acesta și cea mai încărcată. În cele 28 de zile ale ei a fost programat cel mai mare număr de campionate mondiale. Unele s-au încheiat, altele se află în plină desfășurare, în sfîrșit, altele abia vor avea loc.

Comentatorul sportiv al ziarului „Izvestia“, Boris Fedosov, ne pune la dispoziție un calendar complet al competițiilor lunii februarie. Să-l răsfoim.

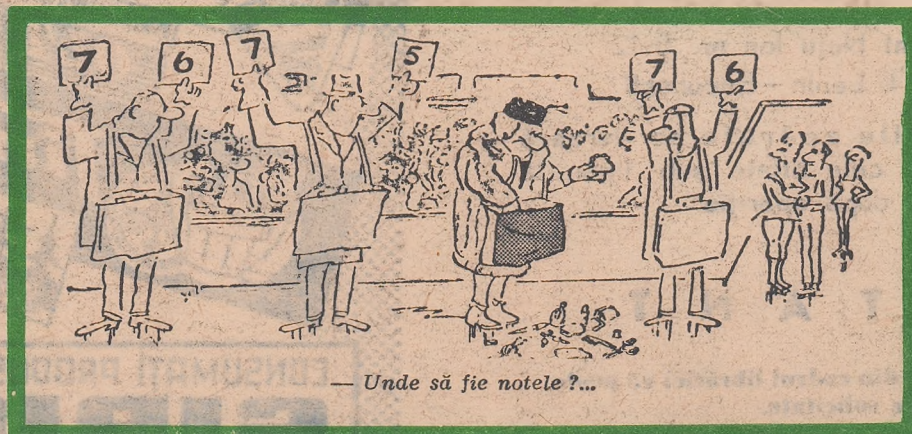
Campionate mondiale: 4-5 și 11-12 februarie — bob. Grenoble (Franța). 11-12 — patinaj viteză (bărbați). Oslo (Norvegia). 14-19 — hochei cu mingea (Finlanda). 16-19 — biatlon. Altenberg (R.D.G.). 18-19 — patinaj viteză (femei). Deventer (Olanda). 18-19 — săniuțe. Hamar (Suedia). 19 — ciclocros. Zürich (Elveția). De la 28 februarie la 5 martie — patinaj artistic. Viena (Austria).

La acestea trebuie să adăugăm campionatul european de patinaj artistic, care a avut loc între 1 și 5 februarie la Liubliana (Iugoslavia), cele nouăsprezece zile de repetiție preolimpică în același Grenoble care va găzdui la anul Olimpiada albă, campionatul mondial neoficial de patinaj viteză de la Moscova, unde la 18 și 19 februarie se vor întrec echipele Olandei, Norvegiei, Finlandei, Suediei și U.R.S.S., și nenumărate campionate și competiții naționale.

În Uniunea Sovietică, februarie este luna deschiderii celei de a VI-a Spartachiade sindicale de iarnă — uvertura grandioasei Spartachiade unionale, a patra la număr, închinată semicentenarului Revoluției. Iată cum a evoluat această larg populară competiție: în 1956 au participat 20 de milioane de sportivi, în 1959 — 40 de milioane, în 1963 — peste 60 de milioane. Cifra anului curent nu e cunoscută, dar specialiștii sînt convinși că ea va fi mult mai mare decît cele precedente.

Să ne întoarcem, însă, la februarie pe plan internațional. El găzduiește tot atîtea competiții cît alte opt luni — ianuarie, martie, aprilie, mai, iulie, octombrie, noiembrie și decembrie — luate laolaltă. Anul 1967 are în program douăzeci și șapte de campionate mondiale; opt din ele sînt în luna februarie.

Boris Fedosov a mers mai departe cu investigarea superlativelor sportive ale anului 1967, stabilind nu numai luna, ci și ziua pretendentă la titlul de „cea mai“. Mai exact, cea mai încărcată. Este tot o zi de februarie: 19. În limita celor aproape zece ore cuprinse între răsăritul și apusul soarelui, așa cum le-au stabilit calculele astronomilor, ea va rezolva o groază de treburi sportive. Duminică 19 februarie vor avea loc întrecerile finale la hochei cu mingea, la biatlon, la patinaj viteză (femei), la săniuțe, la ciclocros. Tot atunci vor fi cunoscuți cîștigătorii primei repetiții preolimpice de la Grenoble. Apropo de Grenoble: s-a anunțat oficial că cea de a X-a Olimpiadă de iarnă se va deschide la 6 februarie

— Unde să fie notele?..

1968, printr-o grandioasă paradă a participanților pe stadionul de lîngă satul olimpic. Atunci la Grenoble și în împrejurimi se vor aprinde 1.800 de focuri, semnalizînd debutul Olimpiadei albe.

Dar deocamdată pe ordinea de zi e februarie actual, care se dovedește luna de vîrf a anului 1967.

— Fedia, te-ai trezit tocmai bine. Masa e gata. Desen de G. și V. Karavaev

SĂNĂTATE ȘI FRUMUSEȚE

De la primii ani ai tinereții...

Printre scrisorile pe care le primim la clinică multe sînt expediate de corespondenți foarte tineri. Au ei într-adevăr nevoie de sfaturile noastre?

Cred că da. Serviciile cosmeticii igienice și medicale sînt binevenite la orice vîrstă.

Iată cîteva sfaturi simple pentru cei foarte tineri. Dacă aveți pielea grasă, cu tendință spre comedoane, spălați-vă dimineața cu apă rece și un săpun de toaletă bun. Seara ștergeți fața cu loțiuni vitaminizate. Dacă pielea e iritată sau acneică, încetați pentru un timp să vă spălați cu apă rece, înlocuind-o cu o apă de toaletă specială sau o soluție de alcool (pe bază de rezorcină, acid salicilic sau camfor).

Ca tratament intern, limitați consumul de dulciuri, de cacao, ciocolată, făinoase, condimente. E foarte util să adăugați la rația alimentară produse bogate în vitaminele A, B₁, B₂, C, PP.

Mulți cititori tineri ne întrebă cum să-și îngrijească părul. Dacă părul e gras, se recomandă să-l spele o dată pe săptămînă cu apă caldă și să-l clătească cu o infuzie tare de ceai. E foarte indicat masajul la rădăcină (timp de 10—15 minute zilnic) cu buricele degetelor. De asemenea părul va fi pieptănat de 2—3 ori pe zi, iar pielea capului va fi fricționată zilnic cu produse ca: extraci

de coajă de chinină, zeamă de lămîie, zeamă de aloe.

Dacă părul e uscat, trebuie spălat o dată la 8—10 zile. Cu două ore înainte de a-l spăla e bine să-i ungeți vîrfurile cu ulei de ricină.

Fetele tinere nu trebuie să uite că tapatul — abuziv în special — e periculos pentru păr și mai ales pentru părul uscat.

Mulți tineri se plîng că au mîinile roșii. Pentru a remedia acest neajuns, le recomandăm băi locale alternativ calde și reci sau comprese calde și reci. E, de asemenea, indicat masajul și, bineînțeles, vitaminele — A, B₁, B₂, PP, rutinul (cîte două comprimate de trei ori pe zi).

Pronunțîndu-ne pentru ca tinerii de vîrstă școlară să ceară ajutorul cosmeticii medicale și igienice, obiectăm, însă, categoric împotriva machiajului la această vîrstă.

Inna Kolgunenko

Medic șef al clinicii de cosmetică medicală din Moscova

MODĂ

Romantism

Moda reacționează prompt la evenimentele epocii noastre. Deseori, rochiile drapate amintesc de sariul național indian, fustele severe și bluzele cu ecusoane sportive de uniforma miliției populare din Cuba etc.

Începutul anului jubiliar 1967 a fost marcat în Uniunea Sovietică de apariția unor paltoane și costume inspirate de neuitatele zile romantice ale Revoluției. Prima serie a acestor noutăți vestimentare va fi prezentată în cadrul colecției jubiliare care se creează acum la Casa unională de modă din Moscova.

Prototipul de care s-au servit creatorii sovietici este mantaua — corectată de moda zilelor noastre și repusă în circulație cu un aspect elegant, modern. Pînă și culorile paltoanelor se aleg în așa fel încît să amintească de mantaua originală: gri-albicioasă, gri, maro-gri, verde, albastru.

Unele paltoane, costume, rochii subliniază această asemănare prin croială și detalii. Aceste obiecte au, de obicei, buzunare aplicate cu clape care evocă modelul de origine, pellițe-butoniere și alte detalii semnificative. Paralel cu gulerele obișnuite, noua modă promovează gulera înalt, de tunică.

O contribuție hotărîtoare la sublinierea filiației dintre prototip și noul model o au șepcile „à la Budionnii“, cu care au mers la luptă, pentru apărarea Revoluției, primii ostași ai Armatei Roșii.

Dar amintirea romantică a Revoluției nu i-a inspirat numai pe creatorii sovietici. Și moda franceză s-a adresat aceleiași surse, obținînd efecte de mare succes la public.